

Samen Veilig -

Meerjarenbeleidsplan 2020-2023

**Veiligheidsregio
Zuid-Limburg**

Samen veilig.

INHOUDSOPGAVE

1. TERUGBLIK.....	8
1.1. Wie zijn we	8
1.2. Waar staan we voor	8
1.3. ons werkgebied	9
1.3.1. Euregio Maas-Rijn en EMRIC	9
1.3.2. Transport	10
1.3.3. Veel chemische industrie	10
1.4. Hoe doen we dat.....	11
1.4.1. Kennis	11
1.4.2. Informatie	11
1.4.3. Slagkracht	11
1.4.4. Communicatie	11
1.4.5. Netwerken	11
2. OVERZIEN	12
2.1. Trends en ontwikkelingen	12
2.1.1. Technologische ontwikkelingen	12
2.1.2. Klimaat- en energietransitie	12
2.1.3. Maatschappelijke ontwikkelingen.....	12
2.2. Wat speelt er nog meer?	13
2.2.1. Omgevingswet	13
2.2.2. Landelijke Meldkamersamenwerking (LMS)	14
2.2.3. Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)	14
2.2.4. Evaluatie Wet veiligheidsregio's	14

2.2.5.	Landelijke agenda veiligheid	14
2.3.	Wat bedreigt ons?	15
2.3.1.	Overall risicodiagram	15
2.3.2.	Prioritering, hoe erg is dat?	16
2.3.3.	Vertaalslag naar aandachtspunten	17
2.4.	Wat gaan we eraan doen?	17
2.4.1.	Accenten zetten in basisprocessen	17
2.4.2.	Processen aangesloten houden	17
3.	VOORUIT KIJKEN	19
3.1.	Ambitie	19
3.2.	Pijlers onder deze ambitie	19
3.2.1.	Verbinding & Vertrouwen	19
3.2.2.	Vakmanschap & Passie	19
3.2.3.	Informatie & Kennis als basis	20
3.2.4.	Betrouwbaar	20
3.3.	Uitwerking ambitie en keuze-kader	20
3.4.	Specifieke beleidsdoelen	20
4.	WAT BETEKENT DAT?	21
4.1.	Crisisbeheersing en Rampenbestrijding	21
4.1.1.	Meer veiligheid & continuïteit leefomgeving	21
4.1.2.	Naar permanent communiceren	21
4.1.3.	Structureler informeren en adviseren	22
4.1.4.	Harmoniseren en stroomlijnen evenementen-proces Limburg	22

4.2.	Flexibele, breed inzetbare crisisorganisatie	23
4.2.1.	Meer proactieve en flexibele inzet crisisorganisatie	23
4.2.2.	Flexibel invullen crisisstructuur	24
4.2.3.	Leiding & coördinatie stevig in het zadel.....	24
4.2.4.	Informatiemanagement & crisiscommunicatie verder professionaliseren	25
4.3.	Vakbekwaamheid met focus	25
4.3.1.	Minder mensen meer trainen	25
4.3.2.	Focus in proces en inhoud	26
4.4.	Continu leren en verantwoorden	27
4.4.1.	Naar een continu lerende organisatie	27
4.4.2.	Leren accepteren	27
5.	EXPERTISE IN VERBINDING	29
5.1.	Rol crisisbeheersing	29
5.1.1.	Goed omgevingsbeeld	29
5.1.2.	Platform-rol.....	29
5.1.3.	Meldkamer Limburg als startpunt van samenwerking	30
5.1.4.	Dichter bij gemeenten	30
5.1.5.	Samen met Limburg-Noord.....	30
5.2.	Platform voor partners	30
5.3.	Samenwerking met burgers	31
5.4.	Samenwerking bovenregionaal & internationaal	31
6.	SPECIFIEKE BELEIDSDOELEN	32
6.1.	Integrale Brandweezorg	32

6.2.	Onze ambitie	32
6.3.	Bestuurlijke uitgangspunten	32
6.4.	Onze kernwaarden	32
6.4.1.	Verbinding & Vertrouwen	32
6.4.2.	Vakmanschap & Passie	33
6.4.3.	Informatie en kennis als basis	33
6.4.4.	Betrouwbaar	33
6.5.	Risicobeheersing	33
6.5.1.	Waar staan we voor	33
6.5.2.	Omgevingsvisie	33
6.5.3.	Omgevingsplannen	33
6.5.4.	Objectadvisering	34
6.5.5.	Toezicht en handhaving	34
6.5.6.	Brandveilig ondernemen en leven	34
6.5.7.	Integraal Veiligheidsplan	34
6.6.	Kansen en ontwikkelingen	34
6.6.1.	Informatiegestuurd werken	35
6.6.2.	Risicogerichte advisering	35
6.6.3.	Branchegericht werken	35
6.6.4.	Takenpakket risicobeheersing	35
6.7.	Vakbekwaamheid	36
6.7.1.	Waar staan we voor	36
6.7.2.	Vakbekwaamheid	36
6.7.3.	Materieel	36
6.7.4.	Vakbekwaamheid	36

6.7.5.	Operationele Informatievoorziening	37
6.7.6.	Materieel	37
6.8.	Incidentbestrijding	37
6.8.1.	Waar staan we voor	37
6.8.2.	Borgen van de paraatheid	37
6.9.	Ondersteuning	38
6.9.1.	1 Begroting neerzetten	38
6.9.2.	Scherpe en simpele jaarplanning uitwerken op inhoud en organisatie	38
6.9.3.	Vitaal en veerkrachtig P&O-beleid	38
6.9.4.	Warme lijn met OR	38
6.10.	GHOR	38
7. BIJLAGEN		41
7.1.	Wettelijke taken	41
7.2.	Provinciaal Risicoprofiel	42
7.3.	Operationele Prestaties	42
7.4.	Informatieparagraaf	42
7.4.1.	I-Taak en ontwikkelingen	42
7.4.2.	Visie en uitgangspunten	43
7.4.3.	Fundament	43
7.4.4.	Positionering en rol	44
7.4.5.	Stevigheid en betrouwbaarheid	44
7.4.6.	Ambitie 2023	45
7.4.7.	Ontwikkelen structurele I-capaciteiten	45
7.4.8.	Ontwikkelen tot informatieknoppunt	45

7.4.9.	Doorontwikkeling operationele informatievoorziening	45
7.4.10.	Kennis & beleid continuïteit, security en privacy	46

1. TERUGBLIK

In dit beleidsplan presenteren wij onze voornemens voor de periode 2020- 2023. Wij vertrekken daarbij niet blanco naar “de toekomst” maar komen uit een staande organisatie en willen daarmee op reis. Een nieuwe beleidsplanperiode is een goed moment om even stil te staan en terug te blikken. Wie zijn wij, waar staan we voor, wat is onze bedoeling. Dat is het startpunt van waaruit we verder willen bouwen.

1.1. WIE ZIJN WE

Wij zijn Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL). Eén van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. VRZL is een hands-on hulpverleningsorganisatie en een netwerkorganisatie in één. In de afgelopen periode hebben wij ons ontwikkeld van een groot aantal samenwerkende lokale organisaties naar één veiligheidsregio. In onze regio werken 16 gemeenten, de brandweer, de politie Eenheid Limburg, de Geneeskundige Hulpverlenings Organisatie in de regio (GHOR), het Openbaar Ministerie (OM), provincie Limburg, Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN), Waterpartners Limburg (waterschap, zuiveringsschap, waterleidingmaatschappij) Defensie, de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en Chemelot samen.

Daarnaast hebben wij een omvangrijk netwerk van partijen waarmee wij samenwerken zoals het Nederlandse Rode Kruis, Essent, Enexis, Brightlands, ProRail, de overige zuidelijke veiligheidsregio's (Zuid-6) en natuurlijk de verschillende hulpverleningsorganisaties ion het Euregionale grensgebied.

1.2. WAAR STAAN WE VOOR

VRZL is ingericht om de zorg voor openbare veiligheid in de regio te organiseren. Burgers, bedrijven en instellingen verwachten dat wij er voor ze zijn met advies en hulp waar nodig. Samen met onze partners:

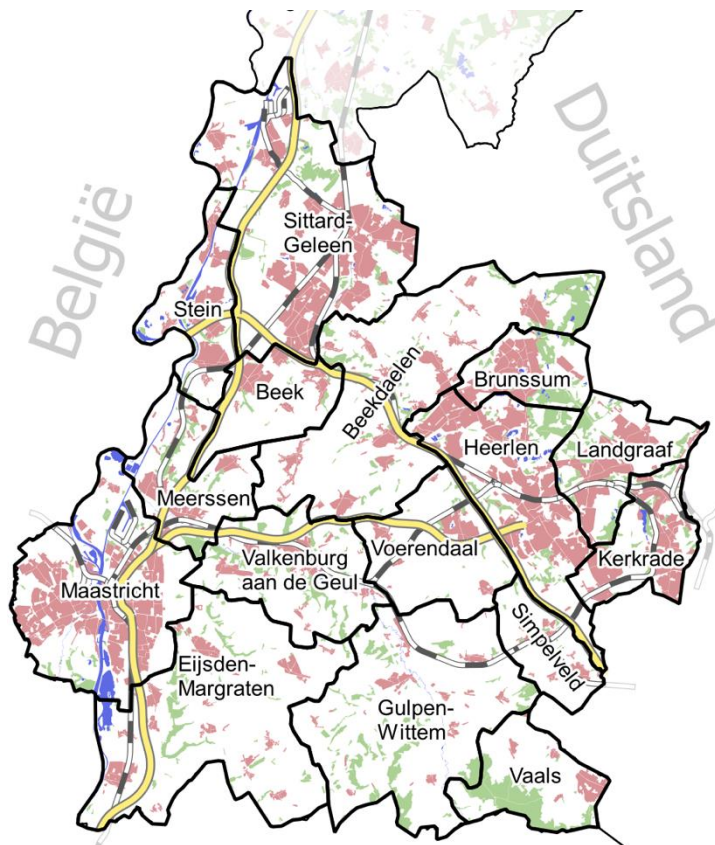
- dragen we (pro)actief bij aan de veiligheid in de regio. *We brengen risico's in kaart en treffen voorbereidingen op maat;*
- geven we adviezen om waar mogelijk onveiligheid te voorkomen en te beperken;
- bestrijden we incidenten en crises als ze zich toch voordoen. *We treden effectief op tijdens een ramp om schade te beperken;*
- beogen we leed en schade zo veel mogelijk te beperken en helpen we verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen. *We zetten in op slachtofferhulp, nazorg en herstel van materiële schade.*

Als VRZL willen we deze taak realiseren door midden tussen burgers, bedrijven, instellingen en partners te staan, primair uit te gaan van eenieders eigen kracht en expertise, waarbij we door een goede informatiepositie en gedreven en vakbekwame medewerkers een natuurlijke, betrouwbare partner zijn voor duurzame veiligheid in de regio. Ons motto daarbij is: 'Samen Veilig'. Samen met de gemeenten en onze crisispartners hebben we een krachtige crisisorganisatie staan. Wij kunnen snel hulp bieden en beschikken over voldoende slagkracht.

In bijlage 1 is een overzicht gegeven van onze wettelijke taken aangevuld met specifieke taken afgeleid van de wet- en regelgeving en op basis van besluiten van het bestuur van onze regio.

1.3. ONS WERKGEBIED

Het werkgebied van Veiligheidsregio Zuid-Limburg is een compact verstedelijkt gebied van circa 650 km². Buiten de economisch bijzonder waardevolle clustering in onder meer chemie en health en unieke kansen voor versterking van de regio spelen er, door de geografische ligging van Zuid-Limburg, specifieke opgaven. Voor deze regio, die uiterst excentrisch ligt binnen Nederland (ruim 200 km grenslengte en op het smalste deel met 6 km verbonden aan de rest van Nederland), geldt dat in bijzondere mate. Het telt ruim 600.000 inwoners en ligt centraal in de Euregio Maas-Rijn. Er zijn grote industrieën met specifieke veiligheidsrisico's, zoals chemische industrie en de luchthaven Maastricht-Aachen Airport. Met name in de zomermaanden ontvangen we veel toeristen, die zowel in de stedelijke als de landelijke gebieden verblijven.

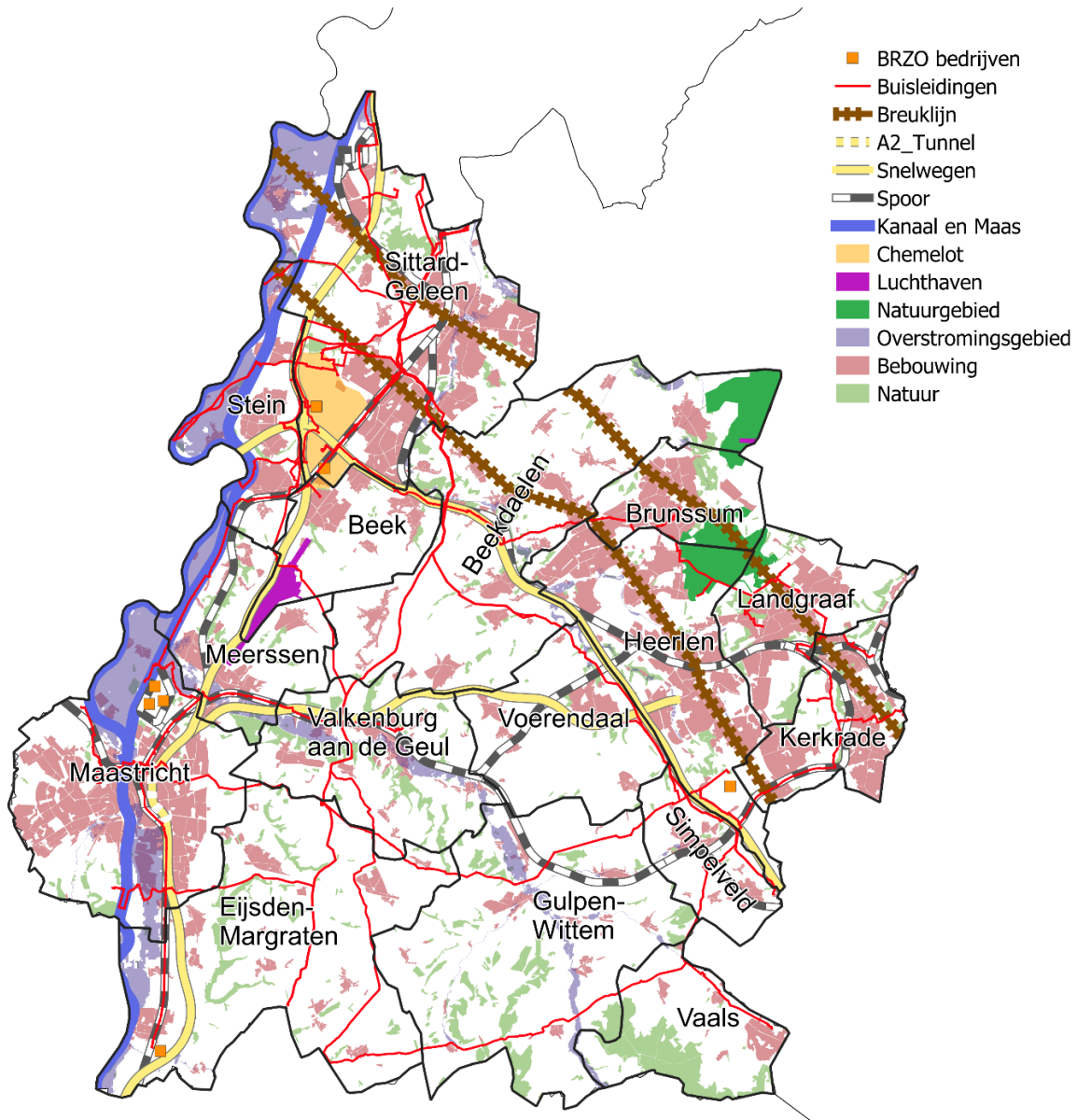
1.3.1. Euregio Maas-Rijn en EMRIC

We onderscheiden ons van andere veiligheidsregio's door onze centrale ligging in de Euregio Maas-Rijn. Dit is een gebied van circa 10.000 km² en telt ongeveer 3,8 miljoen inwoners. Kenmerkend is dat er drie talen worden gesproken en dat iedere regio eigen culturen, gebruiken en werkwijzen heeft. Vanwege de complexiteit van het gebied en de operationele noodzaak is er een samenwerkingsverband gestart met de naam EMRIC: Euregio Maas-Rijn Incidentbestrijding en Crisisbeheersing.

1.3.2. Transport

Zuid-Limburg fungeert als kruispunt in het doorgaand verkeer voor personen en goederen vanuit binnen- en buitenland. Het is een zwaartepunt voor het verkeer naar het zuiden. De infrastructuur is daarop maar beperkt berekend. De grootste vaarwateren in Limburg zijn de Maas en het Julianakanaal. Er zijn drie snelwegen (de A2 met een complexe tunnel, de A76 en de A79) en diverse spoorwegverbindingen.

1.3.3. Veel chemische industrie

Er zijn veel bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen. Veiligheidsregio Zuid-Limburg is één van de zes BRZO-regio's in het land. In ons werkgebied zijn twaalf BRZO-bedrijven gevestigd. Dit zijn bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn bóven een bepaalde drempelwaarde. Chemelot, het grote industriecomplex voor chemische industrie, springt daarbij in het oog. Het is gelegen rondom het kruispunt van de snelwegen A2 en A76 en bestaat uit circa twintig chemische fabrieken en zes risicovolle bedrijven.

1.4. HOE DOEN WE DAT

Hoe voeren we deze taak uit, waar zit onze toegevoegde waarde, waar maken we het verschil? Als VRZL beschikken wij over een aantal instrumenten die ons onderscheiden en waarin wij voortdurend investeren om beter te worden.

1.4.1.Kennis

Wij hebben veel kennis, expertise en ervaring en een breed netwerk op het gebied van veiligheid, trends en risico's, te verwachten effecten en preventie, verbeter- en bestrijdingsmaatregelen. We merken dat deze kennis vaak ook breder inzetbaar is. Met onze expertise versterken we bestaande netwerken. Wij leiden met onze (crisis)teams veel operationele processen op straat en in crisisruimten. Een effectief besluitvormingsproces, scenario-denken (wat als), netcentrisch informatiedelen en crisiscommunicatie maken daar deel van uit en dragen daar steeds beter aan bij.

1.4.2.Informatie

Samen met Veiligheidsregio Limburg Noord, Provincie Limburg en andere partners beschikken we over veel informatie en streven vanuit onze platformfunctie naar een goede positie om informatie bij onze partners op te halen, te analyseren, te veredelen en te delen. Hierdoor worden wij steeds beter in staat gesteld om data-analyse mogelijk te maken waarmee (on)veiligheid snel geduid kan worden en op termijn zelfs voorspelbaar kan worden.

1.4.3.Slagkracht

Met ons robuuste stelsel van brandweereenheden, ambulanceposten, politie-eenheden, crisisteams en zo nodig met de ondersteuning van belangrijke partners zoals defensie maar in ons geval binnen EMRIC ook zeker de collega's van Technische Hilfswerke (THW), 'Feuerwehren', en specialisten in de ons omringende landen, richten wij ons erop de standaard operationele uitdagingen aan te kunnen en zo nodig langdurig vol te houden, zowel in 'vredestijd' als ten tijde van acute crisis of tijdens een langdurige nazorg- en herstelfase. Daarnaast willen we de weerbaarheid en zelfredzaamheid van onze burgers bevorderen.

1.4.4.Communicatie

Wij beschikken over mogelijkheden om preventief, tijdens een incident of crisis en in de nazorgfase met bevolking en netwerkpartners te communiceren over wat we doen en waarom, over feiten, duiding en betekenis van een situatie, en over wat ze zelf kunnen doen en van ons kunnen verwachten. We bereiken steeds meer mensen en doelgroepen, waarmee we ook een steeds vanzelfsprekender aanspreekpunt voor veiligheid en gezondheid worden. Daar tegenover staat ook de uitdaging gelijke tred te houden met de verwachtingen hierin. Daarbij speelt de snelheid en hoeveelheid van de sociale media een belangrijke rol.

1.4.5.Netwerken

We beschikken over en ontwikkelen een netwerk van structureel samenwerkende veiligheidspartners (publiek en privaat) op lokaal, (sub)regionaal, bovenregionaal en eureginaal niveau. Wij werken intensief samen met onze partners op bestuurlijk, strategisch, tactisch en operationeel niveau. Wij raken steeds meer vertrouwd met het organiseren en faciliteren van deze processen en partijen daartoe bij elkaar te brengen.

2. OVERZIEN

De samenleving en daarmee onze omgeving verandert in een razendsnel tempo. Wat gisteren nog adequaat was, is morgen achterhaald en verouderd. De maatschappelijke trends, landelijke ontwikkelingen en het samen met Veiligheidsregio Limburg-Noord opgestelde provinciale risicoprofiel beïnvloeden de weg die we als organisatie opgaan.

2.1. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Trends en ontwikkelingen in de maatschappij hebben invloed op onze omgeving en op ons functioneren als veiligheidsregio. Niet alle trends en ontwikkelingen zijn voorzienbaar voor een periode van vier tot acht jaar en periodiek worden we ingehaald door nieuwe trends en ontwikkelingen. Bij het formuleren van onze ambities voor de komende beleidsplanperiode houden wij rekening met de volgende trends en ontwikkelingen:

2.1.1. Technologische ontwikkelingen

Artificial Intelligence (AI), Internet of Things (IoT), Machine Learning (ML), zelfrijdende auto's en drones. Ontwikkelingen die we tot voor kort als futuristisch betitelden zijn nu al deels onderdeel van ons leven. Dat kan ons helpen om risico's te voorspellen, er snel op in te spelen en daarmee schade te beperken. In de toekomst vormen we sneller een beeld van een situatie doordat bij de melding beeldmateriaal kan worden meegestuurd. We hebben regie op de beelden die uit het veld komen en delen deze waar nodig. In het Veiligheidsinformatie-centrum (VIC)/ Real Time Information Centre (RTIC)/ Informatieknooppunt veredelen we die beelden met informatie uit openbare informatiebronnen of bronnen die we met onze netwerkpartners delen. Dat stelt ons in staat snel en adequaat een goed overzicht te krijgen van een (potentiële) crisissituatie. Dat biedt ook mogelijkheden om burgers, bedrijven, instellingen en bezoekers sneller te bereiken en te informeren. Samen met onze partners werken we er aan om dit te faciliteren. Daarbij zien we overigens geen rol voor VRZL in het technisch voorkomen van cyberaanvallen. Wel kunnen we samen met onze partners wijzen op risico's en mogelijke effecten voor de veiligheid. Het borgen van onze eigen voorbereiding en continuïteit is een prioriteit.

2.1.2. Klimaat- en energietransitie

Het is een enorme maatschappelijke opgave om de opwarming van de aarde te beperken. Mens en maatschappij worden zich daarbij steeds meer bewust van het belang van duurzaamheid. De gevolgen van de klimaat- en energietransitie zien wij terug in onze dagelijkse praktijk. Steeds vaker is er sprake van extreme weersomstandigheden (nat én droog) waar wij op moeten voorbereiden. De energietransitie brengt ook technologische ontwikkelingen met zich mee (batterijen voor energieopslag thuis, zonnepanelen, windparken) die ons voor nieuwe uitdagingen stellen. Wij bereiden ons daarop onder meer voor door onze vakbekwaamheidsprogramma's aan te passen. Daarnaast monitoren wij uiteraard waar we zelf onze bijdrage kunnen leveren, bijvoorbeeld middels veiligheidsadvies op klimaat-adaptatiemaatregelen.

2.1.3. Maatschappelijke ontwikkelingen

De maatschappelijke ontwikkelingen stellen ons misschien wel voor de grootste uitdagingen. Enkele voorbeelden:

Kwetsbare doelgroepen

Is veiligheid maakbaar en wat kan VRZL bijdragen aan het gevoel van veiligheid? Hoe gaan we om met kwetsbare doelgroepen zoals verminderd zelfredzamen?

Weerbare samenleving

“Mensen willen zelf bepalen en als ze hulp nodig hebben dan roepen ze wel”. Deze trend stimuleert om zelf keuzes te maken maar leidt ook tot nieuwe en onverwachte veiligheidsvraagstukken waar wij op moeten inspelen. Daarbij is de overheid niet de “superheld” die alles oplost. Een eigen verantwoordelijkheid van burgers, bedrijven en instellingen is daarbij een net zo belangrijke factor.

Delen loont

We beschikken over veel kennis. Via internet is die kennis ook vaak nog gemakkelijk aan te vullen en te verkrijgen. Kennis delen loont. Wij weten veel van (brand)veiligheid. Deze kennis delen met onze gemeenten en partners creëert verbinding.

Individualisering en zelfredzaamheid

Onze maatschappij wordt steeds meer “ieder voor zich”. Het zorgen voor anderen is niet vanzelfsprekend. Juist in crisissituatie is dat echter wel enorm van belang. Zelfredzaamheid is goed, maar we moeten oog blijven houden voor kwetsbare groepen/ verminderd zelfredzamen om ons heen.

Zelf- en samenredzaamheid

Belangrijk is dat inwoners weten hoe ze zich in de koude fase kunnen voorbereiden op een mogelijke crisis, maar ook hoe zij tijdens een crisis weten hoe ze moeten handelen. Het gaat hierbij om de mate waarin mensen niet alleen in hun eigen veiligheid voorzien, maar ook in die van mensen die dat zelf niet kunnen (bijvoorbeeld verminderd zelfredzamen). Door individualisering van de maatschappij zien we echter dat het steeds meer ‘ieder voor zich’ is en dat zorgen voor anderen niet vanzelfsprekend is.

Generatie Z

Nieuwe generaties werknemers verbinden zich kortdurend aan een organisatie en willen werken als het hen uitkomt. Hiermee stellen ze andere eisen aan werkgevers. Ze willen niet afhankelijk zijn van de arbeidsmarkt en houden daarom graag zelf de regie. Voor VRZL brengt dit met name de vraag met zich mee hoe en waar we geschikte vrijwilligers kunnen vinden en hoe we ze aan onze organisatie kunnen binden.

De kracht van sociale media

Nieuws is van iedereen en iedereen vindt dat hij zo snel mogelijk recht heeft op alle informatie. Dankzij de sociale media zijn de inwoners van onze regio mondiger en vooral zichtbaarder geworden. Informatie over gezondheid en incidenten wordt via uiteenlopende kanalen razendsnel gedeeld en van publieke meningen voorzien. Tegelijk biedt dit netwerk ook mogelijkheden (doelgroepgericht) voor het razendsnel delen van kennis en informatie vanuit overheid en kennispartners, en voor het organiseren van allerlei burgerhulp. Hoe zorgen we dat dit netwerk voor ons blijft werken en informatie betrouwbaar blijft? Het valideren van informatie om als partner betrouwbaar te blijven kost tijd en staat soms haaks op de wens om informatie vanuit onze omgeving.

Duurzaamheid

Duurzaamheid in brede zin betreft niet alleen het milieuaspect, maar heeft ook betrekking op maatschappelijke continuïteit, continuïteit van relevante bedrijven en sectoren en continuïteit van de eigen organisatie. Als VRZL dragen wij, waar mogelijk, daaraan ook graag bij.

2.2. WAT SPEELT ER NOG MEER?

Naast de gesignaleerde trends en ontwikkelingen zijn er nog enkele andere zaken die spelen:

2.2.1. Omgevingswet

Wettelijke kaders veranderen en de markt krijgt steeds meer ruimte. Veiligheidsregio's krijgen te maken met meer partijen en meer belangen, terwijl hun taken steeds minder stevig in wet- en regelgeving zijn

verankerd. De Omgevingswet is naar verwachting vanaf 1 januari 2021 van kracht. Met deze wet ontstaat meer ruimte voor het gesprek om risico's lokaal en regionaal af te wegen en daar de maatregelen op af te stemmen. Door tijdig het contact te leggen met gemeenten kunnen samen een omgevingsvisie opstellen en daarmee borgen dat we als VRZL betrokken worden en meer risicogericht én integraal (samen met partners) kunnen adviseren. Daar willen we deze beleidsperiode op inzetten. De eerste verantwoordelijkheid voor risicobeïnvloeding ligt met deze wet nog nadrukkelijker bij de eigenaar of gebruiker van een gebouw. VRZL wil graag bijdragen aan het voorkomen dat hierdoor risico's met een gemeente-overschrijdend effect aan de aandacht ontglippen. VRZL heeft (wettelijke) taken op het gebied van veiligheid en is door de jaren heen expert geworden op dit vlak. Die expertise delen we graag met de gemeenten en onze partners. De openbare veiligheid kan ondermijnd of beschadigd worden als de betrokkenheid van de veiligheidsregio's niet wordt verankerd in de planfiguren van de Omgevingswet (zoals omgevingsplannen) of veiligheidsregio's niet of niet tijdig betrokken worden.

2.2.2.Landelijke Meldkamersamenwerking (LMS)

Vanaf 2020 gaat het beheer van de meldkamer op in de Landelijke Meldkamer Samenwerking, de LMS. In Limburg is één gezamenlijke meldkamer gevormd, waarvan de governance nieuw vormgegeven wordt. In de beleidsperiode zal het samenwonen op de gezamenlijke locatie in Maastricht verder uitgewerkt worden in samenwerken en verdere integratie van de werkprocessen. Daarbij zal ook een doorontwikkeling van de CaCo functie plaatsvinden met een goede aansluiting op de crisisorganisatie in de beide veiligheidsregio's.

2.2.3.Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

Deze wet regelt dat de rechtspositie van ambtenaren zoveel mogelijk hetzelfde wordt als die van werknemers in het bedrijfsleven. De planning is gericht op inwerkingtreding van de Wnra op 1 januari 2020. Een belangrijk gevolg van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) is dat de aanstelling van zittende ambtenaren wordt omgezet in een arbeidsovereenkomst. Dit brengt een aantal gevolgen met zich mee die we nader moeten uitwerken.

2.2.4.Evaluatie Wet veiligheidsregio's

In 2019 start de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's. De centrale vraag is in hoeverre de Wet veiligheidsregio's in de praktijk voldoet aan de verwachtingen. Draagt het organiseren onder één regionale bestuurlijke regie bij aan een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing en hoe ervaren actoren dat? Wij volgen deze ontwikkeling nauwlettend en leveren vanuit onze veiligheidsregio onder andere via de Raad van Directeuren Veiligheidsregio's input voor deze evaluatie.

2.2.5.Landelijke agenda veiligheid

Op de landelijke agenda van het ministerie van Justitie en Veiligheid en het Veiligheidsberaad staan thema's die voor alle veiligheidsregio's van belang zijn en waarin ook de VRZL participeert. Het gaat om de onderstaande thema's.

Ongekende risico's

Bedoelt zijn situaties die een langdurige maatschappelijke ontwrichting tot gevolg hebben, die niet vooraf verwacht, bedacht of voorzien kunnen worden. Welke crises dit precies zijn is niet exact te voorspellen, maar de effecten van onverwachte gebeurtenissen zijn (tot op een zekere hoogte) wel te beredeneren.

Cyber

De prioriteiten ten aanzien van digitale ontwrichting zijn het creëren van awareness voor de risico's en gevolgen van digitale ontwrichting, het in kaart brengen van de bestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden, de bestrijding van gevolgen van digitale ontwrichting

(cybergevolgbestrijding) en informatieveiligheid.

Het presterend vermogen:

Presterend vermogen is opgebouwd uit een aantal factoren: de maatschappelijke opdracht op basis van wet- en regelgeving; het beleidsplan als beleidsmatige vertaling van het risicoprofiel; de operationele capaciteit die de regio beschikbaar heeft; de geoefendheid; de bijdrage aan het veiligheidsbewustzijn van de inwoners en de veerkracht van de samenleving en het maatschappelijk rendement.

Vrijwilligheid

Omdat de huidige rechtspositieregeling voor brandweervrijwilligers in strijd is met de Europese regelgeving wordt onderzocht hoe de personele capaciteit van de brandweer kan worden aangepast. Vrijwilligheid vormt een belangrijke pijler onder de brandweerorganisatie. In de beleidsperiode zal gewerkt worden aan een visie op een toekomstbestendige brandweer, waarbij vrijwilligheid een fundamenteel onderdeel vormt.

2.3. WAT BEDREIGT ONS?

Samen met Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) hebben wij in 2018/2019 een Provinciaal Risicoprofiel opgesteld. De opbrengsten van dat provinciale risicoprofiel en de prioritering door gemeenten vormen mede de basis voor dit beleidsplan. Het antwoord op de vraag “wat willen we bereiken?” wordt in belangrijke mate beïnvloed door de risico's die ons bedreigen.

We hebben samen die grootschalige risico's en kwetsbaarheden geïnterviewd, ook “over de grens”, en geanalyseerd (wat bedreigt ons en hoe erg is dat?)

Als VRZL willen we sneller en op de juiste manier inspelen op veranderingen. Daarom maken we ons risicoprofiel meer dynamisch. We willen continu een actueel beeld van de risico's op specifieke locaties. Maatschappelijke beleving speelt daarbij een rol.

2.3.1. Overall risicodiagram

Ons beleid is in basis gebaseerd op een inventarisatie van de risico's in ons gebied. Samen met Veiligheidsregio Limburg-Noord hebben wij in 2019 een Provinciaal Risicoprofiel¹ opgesteld. We hebben samen de grootschalige risico's en kwetsbaarheden geïnterviewd en geanalyseerd, ook “over de grens”. De opbrengsten van dat provinciale risicoprofiel en de prioritering door experts, gemeenten en bestuur vormen mede de basis voor dit beleidsplan. Op basis van waarschijnlijkheid en impact geeft dit het volgende overallbeeld (voor de volledige rapportages verwijzen we naar het Provinciaal Risicoprofiel Veiligheidsregio's Zuid-Limburg en Limburg-Noord).

¹ Dit betreft de zogenaamd 'kleine kans –groot effect' scenario's in de veiligheidsregio en geeft een beeld van de potentiële crisissen die ons zouden kunnen overkomen (dit is dus géén totaal beeld van alle mogelijke incidenten).

Overall risicodiagram. duiding zie Provinciaal Risicoprofiel in VRZL vastgesteld d.d. 07-06 2019

2.3.2. Prioritering, hoe erg is dat?

Het antwoord op de vraag “wat willen we bereiken?” wordt in belangrijke mate bepaald door de risico’s die ons bedreigen. Het is echter onmogelijk om ons voor te bereiden op ieder denkbaar scenario. En uiteindelijk willen we ook voorbereid zijn voor risico’s die we nog niet kennen.

Voor een aantal risico’s zijn er al veel maatregelen genomen. Denk aan regelgeving, risico-beperkende maatregelen, planvorming en operationele voorbereiding op bijvoorbeeld brand, hoogwater, of gevaarlijke stoffen. Verder wegen ook kwetsbaarheid voor moedwillige verstoringen en landelijke en bestuurlijke speerpunten mee in de prioritering.

Op basis van deze criteria heeft een verdere weging van de risico’s plaatsgevonden. De uitwerking van de gehanteerde methode is opgenomen in de bijlage. Met gemeenten en partners bereiden we ons voor op deze geprioriteerde risico’s zonder de andere risico’s uit het diagram te verwaarlozen. In het lokale integrale veiligheidsplan (IVP) verbinden we lokale risico’s en regionale risico’s.

Wij richten ons de komende jaren op het beter beheersbaar maken van de onderstaande prioritaire risico’s.

- Uitval elektriciteitsvoorziening
- Maatschappelijke onrust
- Brand regulier woongebouw met zelfstandig wonende verminderd zelfredzamen
- Extreem geweld/ terrorisme
- Grootschalige cyberaanval
- Incident bij een evenement
- Besmettelijkheidsgevaar vanuit het buitenland
- Grote brand bij verminderd zelfredzamen
- Extreme neerslag
- Uitval spraak- en datacommunicatie

- Dierziekten overdraagbaar op de mens
- Slechte bereikbaarheid voor hulpdiensten
- Extreme droogte/storm/hitte/koude

De kleuren vertegenwoordigen de hoofdthema's waaronder deze scenario's vallen. Dit biedt een goede kapstok voor de vertaling naar een overzichtelijke set kernthema's voor de komende beleidsperiode. Met gemeenten en partners bereiden we ons voor op deze geprioriteerde thema's, zonder de andere risico's te verwaarlozen.

2.3.3. Vertaalslag naar aandachtspunten

Als we dat vertalen naar aandachtspunten voor VRZL dan omvat dat de volgende zaken waarop we onze preparatie richten:

Nieuwe aandachtspunten

- Sociaal maatschappelijke crises (3 x in de top)
- Klimaatadaptatie (met name extreem weer, nieuw en breed thema)
- Continuïteit vitale infrastructuur (continueren van thema uitval nuts, ICT, cyber)
- Branden in reguliere gebouwen met zelfstandig verminderd zelfredzamen (primair thema brandweer)
- Ziekte-uitbraken (primair GHOR)

Te consolideren aandachtspunten

Onderstaande onderwerpen worden uitaard niet vergeten en geconsolideerd

- Hoge drempel inrichtingen (o.a. Industrierrein Chemelot) en incidenten met gevaarlijke stoffen
- Hoogwater
- Vliegvelden (in VRZL Maastricht-Aachen Airport)

Overige aandachtspunten

In het kader van het anticiperen op onbekende risico's is nog een andere stap belangrijk:

- Flexibilisering van de opschaling, uitmondend in een aangepast Crisisplan VRZL;
- Bovenregionale/ landelijke voorbereiding/ samenwerking.

2.4. WAT GAAN WE ERAAN DOEN?

2.4.1. Accenten zetten in basisprocessen

Crisisbeheersing hanteert een set basisprocessen om risico's te beheersen en de bestrijding voor te bereiden, uit te voeren en te verbeteren:

- risicobeheersing (informerend, analyserend, adviserend, communiceren)
- netwerkmanagement (kennis & kennis, samenwerking partners)
- operationele voorbereiding (materiële voorzieningen, planvorming, informatievoorziening)
- vakbekwaamheid & leren (opleiden, trainen, oefenen, evalueren, leren)

De voornoemde thema's worden binnen deze processen opgepakt. Concrete activiteiten worden uitgewerkt in de jaarplannen van de komende periode. Voor nieuwe risico's begint dat vaak met het verkennen van de reikwijdte daarvan en onze rol daarin. Voor te consolideren risico's betreft dat het (periodiek) door-ontwikkelen en up to date houden van plannen en maatregelen.

2.4.2. Processen aangesloten houden

Hoe goed we ook prioriteren of uitwerken, we kunnen nooit alle risico's uitbannen, of op alle scenario's in dezelfde mate zijn voorbereid. Gelukkig hoeft dat ook niet; een heleboel risico's zijn al op een maatschappelijk acceptabel niveau, en door de crisis-organisatie flexibel en veerkrachtig voor te bereiden kunnen we ook 'vakkundig improviseren' op het moment dat we te maken krijgen met ongekende risico's. Daarmee ontstaat ook de ruimte om te bezien of er onderdelen van de crisisorganisatie - als hij er toch als is- wellicht breder ingezet kunnen worden.

Daarbij is het zaak om zo vroeg mogelijk geïnformeerd en betrokken te zijn bij nieuwe trends en ontwikkelingen in onze omgeving. Mede gelet op de toenemende snelheid van informatie en ontwikkelingen vraagt dat van crisisbeheersing om beter dan ooit in verbinding te zijn met de omgeving, zowel monitorend als adviserend of faciliterend.

Voorgaande is te vervatten in 3 speerpunten voor crisisbeheersing in de komende beleidsperiode:

1. Meer veiligheid & continuïteit van onze leefomgeving (risicobeheersing);
2. Flexibele, breed inzetbare crisisorganisatie (crisisbestrijding);
3. Expertise in verbinding (rol en positie crisisbeheersing).

In de navolgende hoofdstukken wordt aan deze beleidsdoelen verder invulling gegeven. In het laatste hoofdstuk worden specifieke beleidsdoelen voor brandweer en GHOR benoemd.

3. VOORUIT KIJKEN

3.1. AMBITIE

‘Samen veilig’. Dat kan, zoals ook eerder gesteld, niet alleen. Wij willen een betrouwbare partner zijn die samen met de andere partners bijdraagt aan een omgeving waarin wij samen zorgen voor veiligheid.

Als wij die betrouwbare partner willen zijn en blijven dan zetten wij in op de volgende zaken:

- Ons advies is essentieel in de voorbereiding op crises en rampen en bij het signaleren en oplossen van veiligheidsvraagstukken;
- Wij leveren 24/7 een adequate hulpverlening, monodisciplinair en multidisciplinair;

Veiligheidsregio Zuid-Limburg ambieert om een permanente beweging te maken om onze regio veiliger te maken.

Een stevige ambitie vanuit onze maatschappelijke opdracht om bij te dragen aan bevordering van veiligheid door een gezamenlijke inspanning van burgers/gemeenschappen, organisatie, bedrijven en overheden. Ook een ambitie die vormgegeven moet worden binnen het gegeven begrotingskader, vanuit de wetenschap dat 100% veilig onhaalbaar is, en vanuit de feitelijkheid dat de uitvoering van adviezen of maatregelen vaak c.q. beter bij andere partijen ligt.

- Wij zijn wendbaar in een continu veranderende maatschappij.

3.2. PIJLERS ONDER DEZE AMBITIE

Om dat te realiseren zetten wij in op de onderstaande pijlers

3.2.1. Verbinding & Vertrouwen

Onze ambitie is dé organisatie te zijn die alle hulpverleners en partners op gebied van veiligheid verbindt en tot een samenhangend geheel maakt om zo een veilige leefomgeving te creëren. Daarvoor is omgevingssensitiviteit nodig. Dat vraagt om een goede informatiepositie die we verkrijgen door continu gegevens te verzamelen en onderzoek te doen naar risico's en ontwikkelingen. Op die manier kunnen we vraaggericht opereren.

Als organisatie staan we midden tussen burgers, bedrijven, instellingen en partners en gaan we uit van ieders eigen kracht en expertise. We maken een regionale vertaling van het beleid van hogere overheden. Ook wanneer het een taak is van één van onze partners proberen we daarin te ondersteunen en te faciliteren. We zorgen dat we een natuurlijke, betrouwbare partner voor duurzame veiligheid en gezondheid in de regio én de schakel tussen lokale en nationale veiligheid zijn. In onze verbindende rol en samen met onze partners zijn we er voor burgers, bedrijven en instellingen met advies en hulp op maat waar nodig. Onze gezamenlijk opgestelde adviezen zijn essentieel.

3.2.2. Vakmanschap & Passie

We zijn de organisatie waarin vakmanschap en passie samen komen. Vakbekwaamheid en vakmanschap zijn voor de VRZL een prioriteit. De organisatie bevordert de deskundigheid en bevlogenheid van de medewerkers, zowel in de uitvoering (MOTO) als in de ondersteunende diensten. Vakbekwaamheid is een verantwoordelijkheid van de medewerkers zelf en de organisatie ondersteunt hierin door voldoende middelen in te zetten. Onze kennis en het elkaar kennen zorgt ervoor dat we een organisatie zijn die 24 uur per dag, 7 dagen per week, paraat is.

We bieden een veilige en vertrouwde omgeving waarin de medewerkers vitaal en veerkrachtig kunnen opereren. We hebben vertrouwen en ondersteunen initiatieven die vanuit vakmanschap en

professionaliteit ontstaan en bouwen samen met de medewerkers een organisatie waar zij trots op zijn en gemotiveerd en betrokken hun werk doen.

3.2.3. Informatie & Kennis als basis

Door informatie-gestuurd te werken en onze kennis te blijven ontwikkelen en goed in te zetten, kunnen we keuzes maken en tijdig anticiperen op veranderingen in onze maatschappij. We willen blijven focussen op de belangrijkste risico's en eerder vooraan in het proces meedenken. De basis daarvoor is een goed beeld van wat er speelt. Dit beeld kunnen we alleen hebben als we betrouwbare data verzamelen, adequaat analyseren, slim ontsluiten en beschikbaar stellen om onze dienstverlening en bedrijfsvoering op gebied van veiligheid nu en in de toekomst te verbeteren.

We vormen een expertisecentrum voor veiligheid. We weten wie onze partners zijn en welke bijdrage ieder hierin kan leveren. We voeren de regie op de inhoud, adviseren risicogericht en waar het kan proactief en in het geval van crises zetten we onze kennis en sterke informatiepositie in om deze snel en effectief het hoofd te bieden en de nadelige gevolgen te beperken.

Samen zorgen we voor anticipatie op ontwikkelingen om ons heen, vanuit een adequate informatiegestuurde basis.

3.2.4. Betrouwbaar

We werken rechtmatig en doelmatig. We houden ons aan de door het bestuur vastgestelde begroting. We zijn transparant over onze prestaties die we leveren en die van ons verwacht mogen worden. We geven ook onze grenzen aan. Onze programma's en diensten leggen we vast in een programma en productenoverzicht. Wij werken met gevalideerde informatie. We hebben zicht op onze risico's en signaleren afwijkingen van onze bestedingen en prestaties tijdig.

3.3. UITWERKING AMBITIE EN KEUZE-KADER

Gerelateerd aan onze taak en ontwikkelingen om ons heen vertaalt deze ambitie zich als volgt:

- Proactief bijdragen vanuit een goede informatiepositie en in contact met omgeving;
- Adviseren vanuit deskundigheid;
- Bestrijden van onveiligheid vanuit maximaal geborgde paraatheid, primair gericht op de meest kwetsbaren en zoveel mogelijk op maat;
- Beogen we gevolgen te helpen beperken in zowel fysiek als sociaal/maatschappelijk domein, en zowel in de acute als de herstelfase.

Als we daarbij keuzes moeten maken, doen we dat op basis van het volgende kader:

- Binnen de grenzen van beschikbare capaciteiten en (financiële) middelen vergt onze ambitie het maken van keuzes voor efficiënte en effectieve oplossingen, mede vanuit het besef dat 100% veilig nooit haalbaar is.
- Wij richten ons op de geïntariseerde risico's en sturen op de gevalideerde informatie. Daarbij hebben wij oog voor de vragen en opdrachten vanuit de burgers en in het verlengde daarvan de gemeenten.
- Wij helpen de burgers om veilige keuzes te maken, waarbij wij speciale aandacht besteden aan de kwetsbare burgers.
- Wij zijn niet behoudend, maar innovatief. Bestaande producten aan het eind van de beleidscyclus worden beëindigd. Nieuwe producten en diensten die helpen onze doelstellingen te realiseren kunnen daarvoor in de plaats komen.

3.4. SPECIFIEKE BELEIDSDOELEN

Specifieke beleidsdoelen voor organisatieonderdelen of gelieerde partners worden in de volgende hoofdstukken verwoord.

4. WAT BETEKEN DAT?

De afdeling crisisbeheersing in de veiligheidsregio is verantwoordelijk voor het taakveld risicobeheersing en crisisbestrijding met betrekking tot de thema's en scenario's uit het provinciaal risicoprofiel. Het speelveld voor crisisbeheersing is per definitie multidisciplinair. Vanzelfsprekend is daarbij de samenwerking met partners onontbeerlijk.

4.1. CRISISBEHEERSING EN RAMPENBESTRIJDING

4.1.1. Meer veiligheid & continuïteit leefomgeving

Dit hoofdstuk heeft met name betrekking op de risicobeheersingstaken op het speelveld van crisisbeheersing. Uiteraard lopen maatregelen in de risicobeheersing vaak door in crisisbestrijding. Daarbij zijn naast de klassieke risico's (zoals bv. het voorkomen van grote branden en grote incidenten met gevaarlijke stoffen) steeds meer de continuïteitsrisico's in beeld gekomen. Onze hele samenleving is immers in sterk toenemende mate afhankelijk van allerlei voorzieningen en systemen. Het ontwrichtend effect bij verstoringen daarvan is navenant groter. Dat betekent ook iets voor risicobeheersing en onze adviserende taak daarin.

In dit hoofdstuk geven we richting aan de activiteiten voor de komende beleidsperiode op basis van de volgende kernvragen:

- Hoe kunnen we de maatschappij meer bewust maken van en betrekken bij veiligheid(smaatregelen)?
- Hoe en op welke vlakken kunnen we ons bestuur en partners beter ondersteunen in het beheersen van risico's?

4.1.2. Naar permanent communiceren

De maatschappelijke reactie op een dreiging of crisis is in het algemeen het meest gediend met een goed risicobewustzijn bij, een helder handelingsperspectief voor en participatie vanuit de maatschappij. De overheid als 'superheld', als redder in nood voor iedereen, is een verwachtingspatroon dat niet waar te maken is. Dat is ook niet nodig; met de juiste informatie op het juiste moment is een heel groot deel van onze samenleving prima in staat zichzelf te helpen en zelfs een steentje bij te dragen aan de zorg voor anderen in tijden van crisis. De focus van de overheid kan dan gezet worden op de meest kwetsbare groepen of objecten in de samenleving.

Dat vergt wel een herijking van onze manier van communiceren. We moeten meer mee in het tempo en de frequentie van de 24-uurs-media, meer permanent communiceren, zodat we ook ten tijde van crisis gekend en erkend worden als 'preferred supplier' van veiligheids-gerelateerde informatie. Dat betekent voor crisisbeheersing dat we:

- continu vertellen welke actuele risico's en dreigingen er zijn, en wat mensen daar zelf aan kunnen doen (risicocommunicatie);
- continu vertellen waar we vanuit de veiligheidsregio mee bezig zijn en waarom (corporate communicatie)
- bij dreigingen of crises voortbouwend op de risicocommunicatie-boodschappen vertellen wat er feitelijk aan de hand is, duiding geven aan gebeurtenissen en toespitsen van handelingsperspectieven.

We willen de komende periode samen met VRLN de slag naar permanent communiceren maken

- a) door onze 'voelsprietten' en focus te verbeteren middels het inrichten van een (doelgroepgerichte) monitor voor veiligheidsbeleving (panel, interactief)
- b) door onze communicatie-organisatie samen met de oranje kolom verder te professionaliseren en te stroomlijnen (koud en warm);
- c) door onze waarschuwingssystemen (zoals sirenes, NL-alert, rampenzender) meer op te lijnen met de maatschappelijke vraag qua nauwkeurigheid, snelheid en media
- d) door onze website te vernieuwen, qua vorm, inhoud en gebruikte media
- e) door risico's in beeld en onder de aandacht te brengen obv actualiteit (wekelijks), thema (maandelijks) en prioriteit (campagnes).

4.1.3. Structureler informeren en adviseren

De maatschappij krijgt in toenemende mate te maken met complexe vragen en dreigingen, zoals perioden van extreme droogte als gevolg van klimaatverandering, digitale verstoringen, verwarde personen of nieuwe gezondheidsrisico's ('geïmporteerde infectieziekten'). Vanwege de toename van de snelheid van ontwikkelingen redden we het niet meer met een 4-jaarlijkse risico-analyse en een beleidsplan. Een sterke informatiepositie is de basis om -samen met partners- goed te kunnen adviseren over trends, risico's, consequenties en mogelijke maatregelen.

Waar het 'nieuwe' risico's betreft moeten we eerst met bestuur en partners een duidelijk beeld ontwikkelen van onze rol daarin. De invoering van de omgevingswet biedt een mooie kapstok voor een verkenning van deze rol. Crisisbeheersing ambieert daarin nadrukkelijk een multidisciplinair platform c.q. knooppunt te zijn. In de afgelopen beleidsperiode is onder meer geëxperimenteerd met het vraaggericht bij elkaar brengen van scenarioteams (leegloop stuwpand, droogte, Outlet) en met het digitaal bij elkaar brengen van veiligheidsinformatie. De komende beleidsperiode willen we deze gereedschappen voor informeren en adviseren verder ontwikkelen.

De komende periode willen we met partners samen werken aan het structureler informeren en adviseren van bestuur, partners, burgers en instellingen over trends, (nieuwe) risico's en maatregelen

- a) Door samen met gemeenten te duiden wat we verstaan onder en wat de gevraagde rol is op de thema's sociaal maatschappelijke risico's en klimaatadaptatie
- b) Door uitwerking, implementatie en evaluatie van een 'bouwsteen veiligheid' in het kader van de omgevingswet
- c) Door samen met de provincie, andere veiligheidsregio's en stakeholders te werken aan permanente uitwisseling van veiligheidsinformatie en duiding daarvan
- d) Door advisering op basis van prioriteiten uit het risicoprofiel en actuele trends en ontwikkelingen
- e) Door input te leveren aan en/of deelname aan en/of organisatie van

4.1.4. Harmoniseren en stroomlijnen evenementen-proces Limburg

Het aantal evenementen in Limburg groeit gestaag, en de grote evenementen in Limburg boeken jaar op jaar bezoekersrecords. Hoewel het prioriteren van capaciteit van hulpdiensten een uitdaging blijft

verloopt de advisering op en voorbereiding van evenementen over het algemeen prima. De groei en professionalisering van de evenementen vergt ook een versteviging van de evenementenorganisaties in het algemeen, en specifiek rond het thema veiligheid. Daar staat een roep om minder 'regelgerichte advisering' en meer flexibiliteit tegenover.

Samen met VRLN, gemeenten en politie is het Limburgs evenementenorgaan (LEO) ingericht. Met de opzet van een gezamenlijke handreiking 'evenementenveiligheid' is de eerste concrete stap naar meer duidelijkheid en minder (verschillende) regels in de afgelopen beleidsperiode gezet. De ambitie is om de verschillende onderliggende tools voor bv. aanvraag, voorbereiding, controle, informatie-uitwisseling en evaluatie dusdanig door te ontwikkelen, dat dat leidt tot minder bureaucratie en meer maatwerk mogelijk is, met instandhouding van het veiligheidsniveau.

De komende periode willen we met VRLN het evenementenproces in Limburg verder harmoniseren en stroomlijnen en daarmee regeldruk verminderen

- a) Door vaststelling en invoering van de nieuwe Limburgse handreiking 'evenementenveiligheid'
- b) Door het herontwerpen van tools, het administratieve proces en informatie-uitwisseling uitgaande van minimale tijdsbelasting voor betrokkenen en maximaal hergebruik c.q. deling van informatie
- c) Door informatie-gestuurd (afhankelijk van specifieke context en eerdere ervaringen met evenementen(organisaties)) te variëren in het advies- en begeleidingsproces
- d) Door als evenementenorgaan meer te gaan functioneren als kennis- en expertisecentrum ter ondersteuning van gemeenten en organisatoren

4.2. FLEXIBELE, BREED INZETBARE CRISISORGANISATIE

Uit regionale en landelijke evaluaties blijkt dat de crisisbeheersingsorganisatie qua structuur en opschalingsmodellen nog vooral gericht is op de klassieke rampen. Ondanks de gefaseerde opschaling is de structuur nog vaak leidend en wordt de organisatie als weinig flexibel, en soms zelfs log en te breed ervaren. Het landschap van de crisisbeheersing verandert bovendien, zoals eerder al geschetst, waarbij ook steeds vaker regiogrensoverschrijdend opgetreden moet worden.

Dat vraagt een heldere kern op basis waarvan we elkaar snel kunnen vinden enerzijds, en veel flexibiliteit en veerkracht van de crisisorganisatie anderzijds. Dat werkt ook door in de noodzakelijke borging van functies en vakbekwaamheid in de crisisorganisatie. Flexibel optreden vraagt ook een scherp lerende houding. Niet alle denkbare scenario's zijn van tevoren te testen, en bij flexibilisering gaan we spelen met de vaste structuur (en daarmee ons houvast). Snel delen en leren van praktijkervaringen wordt dan extra relevant.

In de praktijk worden hier de eerste stappen al in gezet, maar afspraken hierover moeten nog vastgelegd en geborgd worden. Dit hoofdstuk spitst zich dan ook toe op de volgende vragen:

- Hoe kunnen we de crisisorganisatie slagvaardiger en flexibeler maken binnen de landelijke kaders rondom de hoofstructuur?
- Hoe kunnen we beter en sneller leren van crisiservaringen van onszelf en anderen?

4.2.1. Meer proactieve en flexibele inzet crisisorganisatie

Met betrekking tot de crisisbestrijding is ons beleidsdoel het in de komende 4 jaar neerzetten van een toekomstbestendige crisisorganisatie die proactief, flexibel en slagvaardig is en die aansluit bij de behoefte en verwachtingen van maatschappij, bestuur en crisisfunctionarissen. Belangrijk daarbij is dat

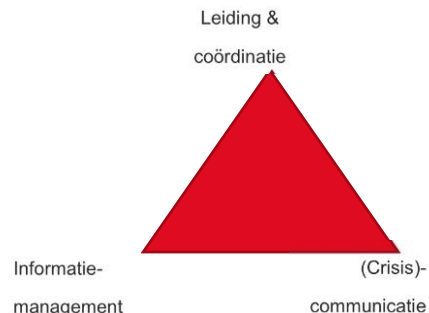
we qua hoofdstructuur gelijk oplopen in Limburg. We delen immers één meldkamer en een aantal partners op provinciale schaal. Tevens moeten we in verbinding blijven met de rest van het land en aangrenzend buitenland. De ontwikkelruimte zit dan in

- de wijze van opschalen
- de invulling van de teams
- de rolinvulling door deze teams
- eventuele aanvullende teams.

4.2.2. Flexibel invullen crisisstructuur

In de opschaling willen we gebruik gaan maken van het proactief inschakelen van zogenaamde kernteams. Dit betreft in elk geval de processen informatiemanagement, leiding & coördinatie en (crisis)communicatie, vanuit de wetenschap dat deze processen bij elke dreiging of crisis relevant zijn. De overige processen zijn veelal verbonden aan taken in functionele kolommen, en daarmee scenario-afhankelijk.

Vanuit een dergelijk kernteam kan dan besloten worden over een maatwerkinvulling van teams, de rol van een team (facilitair, coördinerend, sturend) en eventueel specifieke teams voor bv. scenario-analyse of evacuatie. In deze context willen we ook verkennen in hoeverre (delen van) de crisisorganisatie kunnen worden ingezet bij sociaal-maatschappelijke (mini)crises, ongekende risico's, en t.b.v. de herstelfase.

Uitgangspunt daarbij is om in een twee-lagen-structuur (bestuurlijk en operationeel) te werken en zodoende informatievoorziening en besluitvorming zo snel en adequaat mogelijk te laten plaatsvinden, echter zonder lagen te schrappen of een derde laag op voorhand uit te sluiten. Besluiten over flexibele opschaling of afschaling van teams vindt plaats op besluit van de betrokken leider(s) (of bestuurders voor bestuurlijke opschaling). Daarbij moet getrapt afschalen net zo vanzelfsprekend worden als dat het nu is om alle kolommen tegelijk op te schalen.

4.2.3. Leiding & coördinatie stevig in het zadel

Voorgaande structuren vergen een duidelijk – en ten behoeve van samenwerking binnen Limburg een voor beide regio's eensluidend- mandaat voor de leiders van de teams. Daarbij is landelijk steeds meer de lijn, dat de operatie vooral aan de Regionaal Operationeel Leider (ROL) gelaten moet worden, met een korte lijn naar de betrokken bestuurder voor het afhechten van een beperkt aantal besluiten. Vaak is geen sprake van bestuurlijke dilemma's, maar ligt de nadruk voor de bestuurders op duiding (boegbeeld en burgervader / -moeder). Daarvoor is met name een goede informatiepositie, algemeen strategisch advies vanuit de context van de eigen gemeente of regio, en advies op crisiscommunicatie nodig.

Uitgangspunt is dat multidisciplinaire operationele leiders een stevig en helder geregeld mandaat hebben vanuit de volgende beleidskaders:

- Een multidisciplinair leider van een team in de hoofdstructuur van de crisisorganisatie is te allen tijde bevoegd tot het geven van operationele leiding (bindende aanwijzingen aan alle bij een (dreigende) ramp of crisis betrokken disciplines) –voor zover de vereiste spoed zich niet laat verenigen met overleg en sanctionering vooraf door het bevoegd gezag;
- Aanwijzing van regionale operationeel leiders vindt vooraf plaats, zodat er tijdens een (dreigende) ramp of crisis
 - geen tijd verloren gaat met het nemen van dit besluit
 - geen onduidelijkheid bestaat over deze rol

- o beoogde functionarissen vooraf voldoende opgeleid en getraind kunnen worden.
- Kernwaarden van crisisbeheersing zijn doelgerichtheid, snelheid en flexibiliteit. Alle besluiten worden genomen in de geest van deze waarden.

4.2.4. Informatiemanagement & crisiscommunicatie verder professionaliseren

Voor zowel informatiemanagement als crisiscommunicatie geldt, dat deze processen moeten professionaliseren en meer dan nu gekoppeld moeten zijn aan de 'koude' organisatie. Als we wachten met het inrichten van een informatie- of communicatieorganisatie totdat iemand op een alarmknop drukt, worden we nooit proactief en staan we al op achterstand voordat we beginnen. Zowel het permanent ontsluiten van veiligheidsinformatie als het in de communicatie continu duiden daarvan voor professional, bestuurder en publiek (zie ook het vorige hoofdstuk) is rand-voorwaardelijk voor het kunnen invullen van de geschetste proactieve, flexibele organisatie. Nadere uitwerking van deze beleidskaders vindt plaats in het regionaal crisisplan.

De komende beleidsperiode zetten we in op een meer proactieve en flexibele inzet van de crisisorganisatie

- a) Door laagdrempelige opschaling van kernteams en/of scenarioteams op basis van een permanent omgevingsbeeld mogelijk te maken;
- b) Door een vraaggerichte inrichting en rol-invulling van teams te realiseren, primair uitgaande van 2 lagen (operationeel en bestuurlijk);
- c) Door vanuit sneller en beter beschikbare veiligheidsinformatie snellere en effectievere besluitvorming, communicatie en inzet te realiseren;
- d) Door verkenning van mogelijke inzet van (delen van) de crisisorganisatie bij sociaal-maatschappelijke crisis, ongekende risico's, en t.b.v. de herstelfase.

4.3. VAKBEKWAAMHEID MET FOCUS

Goede crisisfunctionarissen vinden het een uitdaging. Ze vakbekwaam houden misschien nog wel een grotere uitdaging. De 'koude' (dagelijkse) organisatie en de 'warme' (crisis)organisatie zijn vaak nog gescheiden. Als er voor crisisfuncties andere competenties gevraagd worden dan voor de dagelijkse functie dan vraagt het enorme inspanningen om vakbekwaam te worden en te blijven. Tegelijk ervaart men in een operationele rol een groot afbreukrisico.

De beleidsdoelen rond vakbekwaamheid spitsten zich toe op

- het verder verbeteren van de vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen binnen de bestaande kaders (financieel, capaciteiten)
- invulling geven aan het beter inzichtelijk maken van onze vakbekwaamheid als basis voor continue ontwikkeling van onze crisisfunctionarissen.

4.3.1. Minder mensen meer trainen

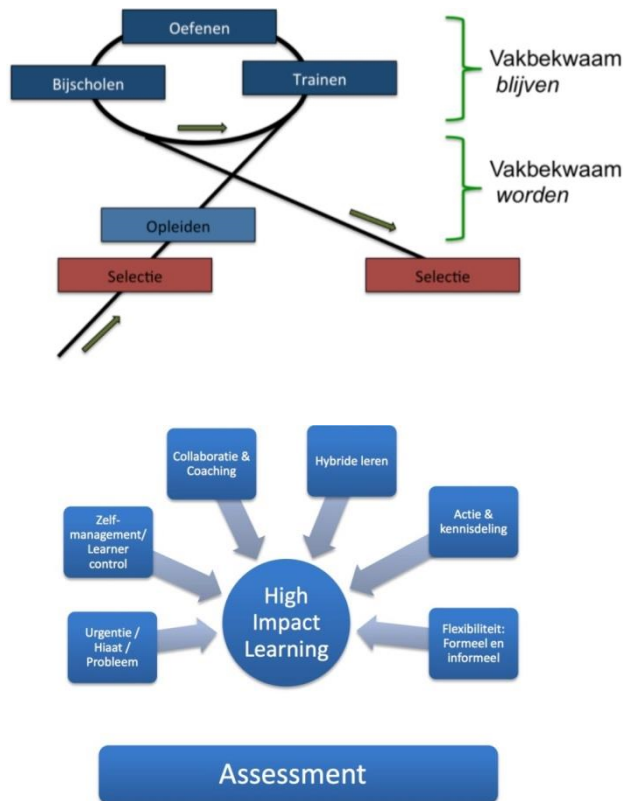
De doorontwikkeling van de crisisorganisatie kan bijdragen aan focus op vakbekwaamheid op het vlak van werven, selecteren en positioneren van kernfunctionarissen. Zo kan het aantal functionarissen voor borging van een bepaalde operationele rol zo klein mogelijk gehouden worden. Ook kan ingezet worden op het zo dicht mogelijk bij elkaar brengen van 'koude' en 'warme' rollen, om zo het aantal ervaringsmomenten per functionarissen te vergroten.

Omgekeerd kan door vakbekwaamheid te focussen op de kernrollen in de crisisorganisatie bijgedragen worden aan meer vakbekwaamheid. Dit kan door vaker kleinere oefen- en trainingsmomenten of casuïstiekbesprekingen te organiseren voor de kernfunctionarissen, slim gecombineerd met overleg- of dienstwisselmomenten. Juist deze focus creëert ook ruimte bij de overige teamleden om zich te focussen op de eigen vak-inhoud. De hoofdstructuur en de kernprocessen daarin worden immers meer door de kernfunctionarissen gedragen.

4.3.2. Focus in proces en inhoud

Uitgangspunt voor de vormgeving en invulling van vakbekwaam worden en blijven in de komende beleidsperiode zijn

- Life Long Learning Loop²: vormgeving van het proces van permanent vakbekwaam worden & blijven vanaf het moment van binnenkomen tot het moment van verlaten van een functie
- High Impact Learning that Lasts (HILL): methodiek om functionarissen anders en effectiever te laten leren en verbeteren
- Prioritaire thema's crisisbeheersing (onder meer uitval nuts, maatschappelijke onrust, brand woongebouw met verminderd zelfredzamen), waarbij vakbekwaamheid is gericht op het breed ontsluiten van kennis met (en steeds meer ook door) onze partners in plaats van het trachten te vangen van deze kennis in planvorming & instructies.

Deze uitgangspunten, principes en methodes zijn verder uitgewerkt in het bijgevoegde beleidsplan Multidisciplinair Opleiden, Trainen en Oefenen (MOTO), dat de basis vormt voor vakbekwaam worden en blijven in de komende periode.

De komende beleidsperiode willen we de vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen aantoonbaar verder verbeteren

- Door gerichte werving & selectie voor kernfuncties op basis van operationeel gevraagde kennis & competenties
- Door minder mensen (focus op kernteams) meer te trainen (hogere oefen- en trainingsfrequentie, effectievere methodes)
- Door gerichte invulling van alle elementen uit de Life Long Learning Loop (onder andere invoering profchecks & registratie vakbekwaamheid)
- Door kennisontwikkeling en verbetering van vakbekwaamheid op de prioritaire thema's

² De Life Long Learning Loop wordt ook in de nieuwe toetsingskaders van de Inspectie J&V als basis gehanteerd ter beoordeling van de staat van vakbekwaamheid van crisisbeheersing

4.4. CONTINU LEREN EN VERANTWOORDEN

Leren en verbeteren zijn integraal onderdeel van het werk van de veiligheidsregio. We constateerden eerder al dat met flexibilisering van de crisisorganisatie ook de behoefte aan snel leren en verbeteren toeneemt. De Veiligheidsregio legt daarnaast verantwoording af over de geleverde prestaties en kwaliteit binnen de gestelde (financiële) kaders. Dit betreft grotendeels dezelfde thema's waarop we willen leren en verbeteren: melding & alarmering, op- & afschaling, leiding & coördinatie, informatievoorziening en communicatie.

4.4.1. Naar een continu lerende organisatie

Zo eenvoudig en vanzelfsprekend zoals hiervoor gesteld wordt, is het in de praktijk niet. Harde kwaliteitscriteria zijn lastig te stellen. Hoe vergelijkbaar zijn crisissituaties en –scenario's? Zijn evaluatoren voldoende competent en metingen voldoende onafhankelijk? Wanneer is goed goed genoeg? Hoe benchmarken we organisaties die in feite allemaal verschillend zijn? Ondanks deze nog niet voltooide inhoudelijke zoektocht ambiëren we van leren en verantwoorden de komende beleidsperiode een structureel en gestructureerd proces te maken.

Daartoe willen we samen met VRLN een structurele monitor voor het 'presterend vermogen' van de crisisorganisatie implementeren. De processen melding & alarmering, op- & afschaling, leiding & coördinatie, informatievoorziening en communicatie vormen de kern van de monitor. Daarbij wordt gekeken naar verschillende niveaus van functioneren van de crisisorganisatie:

- Persoonsniveau (gericht op individu, zie ook vorige paragraaf vakbekwaamheid);
- Functionarissenniveau (gericht op groep functionarissen die bepaalde rol invullen)
- Teamniveau (gericht op functioneren van de verschillende teams)
- Systeemniveau (gericht op functioneren van het hele systeem)

Middels gerichte evaluatie en registratie van activiteiten binnen vakbekwaamheid, inzetten en (deel)systeemtesten winnen we structureel data in. Periodiek worden de data op trends geanalyseerd en vertaald naar leer-en verbeterpunten. Dit is tevens de basis voor periodieke rapportage (verantwoording) aan directie, bestuur en inspectie.

4.4.2. Leren accepteren

Leren en verantwoorden begint vanuit de wetenschap én acceptatie dat 'foutloos' niet bestaat. Over prestaties en verbeterpunten willen we open en transparant zijn. Tegelijk vergt leren ook een enigszins beschermde leeromgeving. Zonder acceptatie van fouten en bescherming van de leeromgeving zet angst voor imagoschade (persoonlijk en voor de organisatie) de toon van het leerproces. Dat werkt contraproductief.

Het verwachtingspatroon rond het functioneren van de crisisbeheersing wordt vooral gemanaged door communicatie. Door vooraf helder te maken wat de veiligheidsregio c.q. de crisisorganisatie doet en kan (ons presterend vermogen) managen we verwachtingen. Door ook open te communiceren over onze beperkingen en geleerde lessen, dragen we bij aan het beeld dat de bij de crisisorganisatie geen 'supermensen' werken, maar dat onze onvolmaaktheid willen gebruiken om beter te worden in wat we doen.

De komende beleidsperiode willen we een proces verder invoeren en borgen van continu leren en verantwoorden

- a) door ontwikkeling van een 'monitor presterend vermogen' o.b.v. de landelijke toetsingskaders en gericht op functionaris, team en systeem
- b) door tenminste jaarlijks het systeem of delen daarvan steekproefsgewijs te testen
- c) door intern maandelijks te monitoren op korte-termijn-verbeterpunten voor de crisisorganisatie
- d) door ten minste jaarlijks trends te analyseren en om te zetten naar een verantwoordingsrapportage en leer- en verbeterpunten voor langere termijn
- e) door over verwachtingen, beperkingen en leerpunten van crisisbeheersing zo open mogelijk te communiceren

5. EXPERTISE IN VERBINDING

In een snel veranderende omgeving is duidelijkheid over rol en positie erg belangrijk. Steeds meer worden we ons ervan bewust dat 'de veiligheidsregio' in heel veel gevallen niet degene is die hands-on het probleem kan oplossen. Waar we bij brand of een uitbraak van infectieziekte nog wel de helpende hand kunnen bieden in het aanpakken van de oorzaak, is dat niet zo als het water stopt met stromen of het licht uitgaat. Dat roept meteen de vraag op waar onze expertise, en daarmee onze rol zit, en welke allianties nodig zijn met de verschillende partijen.

In dit hoofdstuk staan de vragen centraal

- hoe wij expertise op het gebied van (fysieke en sociale) veiligheid & informatie willen opbouwen, vasthouden en/of ontsluiten
- hoe en in welke rol wij in verbinding komen c.q. blijven met partners en maatschappij met betrekking tot crisisbeheersing.

5.1. ROL CRISISBEHEERSING

De kracht van de functionarissen die werken aan crisisbeheersing bij de veiligheidsregio zit niet primair in het oplossen van oorzaken van een probleem, of het hebben van een allesomvattende kennis. De kracht zit in het kennen van onze omgeving, het kennen van ons netwerk, het bij elkaar brengen van partijen en het kunnen bereiken van burgers, bestuur en maatschappij, vanuit een basisexpertise op het gebied van veiligheid.

5.1.1. Goed omgevingsbeeld

Een scherp beeld van onze omgeving, qua risico's, qua partners, qua maatschappelijke en bestuurlijke beleving, is ook hier relevant. Dit gaat uiteindelijk over onze informatiepositie, ook in de voorgaande hoofdstukken een belangrijk thema. Dit is één op één te koppelen aan het algemene beleidsdoel van de veiligheidsregio met betrekking tot informatie en technologie.

Organisatiebreed vergt dit programma een investering in kennis en middelen, en ook binnen crisisbeheersing zullen we steeds meer ruimte voor informatievoorziening moeten maken (zie informatieparagraaf, bijlage ...). Daar staat tegenover dat wanneer we in staat zijn de actualiteit snel te 'vangen' in een beeld, we minder hoeven terug te vallen op voorbereide en uitgeschreven scenario's.

5.1.2. Platform-rol

De afdeling crisisbeheersing fungeert op de scheidslijn van voorbereiding en operatie en is zodoende bij uitstek in staat om proactief te reageren, partijen, informatie en ontwikkelingen te verbinden en in een platformrol in te vullen. Partners moeten één aanspreekpunt vinden bij de veiligheidsregio wanneer er behoefte is om met een veiligheidsbril naar nieuwe (beleids)ontwikkelingen, mogelijke dreigingen, en complexe incidenten of crises te kijken. Daarmee is het niet altijd aan de veiligheidsregio om inhoudelijk antwoord te geven op vraagstukken. We moeten echter wel de weg kennen naar partijen die dat wel kunnen, en een ingang hebben om hen te betrekken waar nodig.

Vanuit onze kerntaak crisisbeheersing hebben we de expertise in huis om snel samenhangende teams van zelfstandige partners in te richten en die te ondersteunen. Deze kracht kan ook meer aan de voorkant ingezet worden, bij informatievoorziening of advisering rond complexe, veranderende risico's en dreigingen. Ook in de herstelfase zijn vaak veel partijen betrokken en is er behoefte aan collectieve afweging en advies, en gezamenlijke uitvoering en communicatie. Hier kan de platformfunctie van crisisbeheersing eveneens meerwaarde bieden.

In de praktijk moet deze rol vooral logisch zijn en gegund worden. Omdat elke crisis anders is en andere actoren en belangen kent, is één proces of rol hiervoor lastig uit te tekenen. We zullen de genoemde platformrol in de praktijk vooral moeten toepassen en gaande de rit leren. Sociaal-maatschappelijke scenario's en klimaatadaptatie lenen zich hier uitstekend voor.

5.1.3. Meldkamer Limburg als startpunt van samenwerking

De meldkamer is door de wijze waarop deze samengevoegd is deels een blauwdruk voor de uitdagingen qua afstanden en cultuurverschillen die er bij een samenwerking van de twee veiligheidsregio's kunnen ontstaan. De landelijke meldkamerorganisatie en de belangen van de verschillende diensten zijn er debet aan dat de besturing van de meldkamer zeer complex is. De meldkamer is echter ontegenzeggelijk het centrum waar de operationele multidisciplinaire samenwerking start.

Onze ambitie is een steeds professionelere meldkamerorganisatie die middels technologie eenheden met de juiste informatie op pad stuurt. Met de calamiteiten coördinatoren die helpen de verbinding te maken.

5.1.4. Dichter bij gemeenten

Ons collectieve belang is de veiligheid en gezondheid van de burger. Het ontzorgen van de gemeenten is het bestaansrecht van de veiligheidsregio. Toch ontstaat er door de organisatievorm en wettelijke context van de veiligheidsregio een afstand tot de gemeentes die we faciliteren. Deze afstand, de onzichtbaarheid, de bonte verzameling van taken en de prioritering op regionale schaal maakt het lastig alle lagen van het openbaar bestuur adequaat te informeren over wat we doen en nut en noodzaak daarvan.

Onze ambitie is de veiligheidsregio meer in verbinding met de gemeenten te brengen door periodieke overleggen en afstemmingen met de betrokken gemeentelijke ambtenaren en bestuurders.

5.1.5. Samen met Limburg-Noord

Samenwerking tussen de beide veiligheidsregio's in Limburg is logisch en nodig. In crisisbeheersing gaat deze schaalvergroting helpen om een goede betrouwbare partner te zijn en op een vergelijkbare schaal te opereren als de meeste belangrijke partners. Conform de wet op de veiligheidsregio's zijn er genoeg overeenkomstige grootheden ontstaan om elkaar te kunnen vinden. Uitdagingen liggen in fysieke afstanden en verschil in bestuurlijke inzichten.

Onze ambitie is samenwerken op 80-20-basis, de komende beleidsperiode aanlopen naar verdergaande samenwerking op crisisbeheersing, in toenemende mate samen organiseren van delen van de crisisorganisatie op schaal Limburg?

5.2. PLATFORM VOOR PARTNERS

De afdeling crisisbeheersing fungeert op de scheidslijn van voorbereiding en operatie en is zodoende bij uitstek in staat om proactief te reageren, partijen, informatie en ontwikkelingen te verbinden en in een platformrol in te vullen bij dreigingen en crises.

Onze ambitie is deze in deze rol structureel ondersteund te worden door informatie en systemen, en daarop de nodige kennis te verwerven op de afdeling of in de organisatie (zie ook bijlage informatieparagraaf). Ook aan de voorkant van de veiligheidsketen willen we vanuit onze inhoudelijke kennis risicogericht een adviesrol vervullen, in samenwerking met de afdeling risicobeheersing c.q. door ontwikkeling van expertise in risico-advisering op de afdeling CB.

De politie is één van de belangrijkste partners van de veiligheidsregio. Doordat directie en bestuur van de veiligheidsregio en een politie eenheid niet meer op gelijke schaal georganiseerd zijn, wordt afstemming op ooghoogte lastiger. Onze ambitie is persoonlijke relaties te onderhouden en om te

zoeken naar gezamenlijke belangen en antwoorden te vinden op vragen rond informatiepositie en rolverdeling bij relatief nieuwe crisistypes als digitale verstoring of maatschappelijke onrust. Samenwerking met vitale crisispartners is geborgd in convenanten en planvorming. De veiligheidsregio vindt het belangrijk dat functionarissen elkaar kennen. Doordat bij steeds meer opschalingen er bewuste keuzes gemaakt worden over wat nodig is, worden netwerkmomenten nog belangrijker. Op deze momenten leren we over elkaars crisisbeheersing, werkwijzen en belangen. Onze ambitie is deze netwerken steviger te borgen, door samen te werken op meerwaarde, structureel veiligheidsinformatie uit te wisselen en bij te dragen aan meer netwerkbijeenkomsten op verschillende niveaus. Samenwerking met nieuwe of incidentele partners wordt een van de belangrijkste competenties van de veiligheidsregio. In onze wereld dienen nieuwe crisistypes zich steeds sneller aan. Ook het aantal relevante stakeholders per incident stijgt. De veiligheidsregio moet rekenen op samenwerking met de reguliere crisispartners, met nieuwe partners maar ook ingericht zijn op een acute noodzaak tot samenwerking met een incidenteel voorkomende partij. De veiligheidsregio waakt er voor zich hier altijd zelf centraal te stellen maar kijkt per situatie op welke wijze de publieke zaak het best gediend wordt. Dilemma's zijn te verwachten op snijvlakken van regionale versus landelijke of publiek versus private uitvoering. Onze ambitie is de ontwikkeling van een bepaalde actie-intelligentie, vindbaarheid en bereikbaarheid maar ook een gedegen analyse van taken en bevoegdheden.

5.3. SAMENWERKING MET BURGERS

Samenwerking met de zelfredzame burger lijkt de heilige graal van crisisbeheersing. De overheid kan niet alles en is niet overal dus bedienen we de burgers met een reëel beeld over wat de overheid wel en niet doet. Acties zijn erop gericht de burger in staat te stellen zelf keuzes te maken. Het verzorgen van goede en begrijpelijke veiligheidsinformatie en handelingsperspectief is onze klus. De veiligheidsregio kan achterhalen wie niet voor zichzelf kan zorgen en treft hier maatregelen voor. De burger is mondig en zoekt informatie die past bij het eigen wereldbeeld.

De ambitie van de veiligheidsregio is een positie als “preferred supplier” van veiligheids-gerelateerde informatie te verwerven. Strategische keuzes in de samenwerking met andere overheidsorganisaties, (sociale) media of andere platforms of “influencers” vergroot het bereik en geloofwaardigheid van de boodschap.

5.4. SAMENWERKING BOVENREGIONAAL & INTERNATIONAAL

Samenwerking met andere veiligheidsregio's, buitenland en de landelijke crisisorganisatie vindt plaats in verschillende landelijke werkgroepen en commissies. Het is voor de veiligheidsregio belangrijk om in alle fases van de crisisbeheersing in verbinding te zijn met initiatieven en ontwikkelingen in aangrenzende gebieden.

Onze ambitie is dat functionarissen een relevant netwerk op hun eigen proces hebben en hun counterpart in de buur-regio's en bij het LOCC kennen en regelmatig spreken. Daarnaast...(samen ontwikkelen, samen oefenen, samen inzetten?)

Expertise in verbinding:

- a) In verbinding met gemeenten door overleg en afstemming met betrokken ambtenaren en bestuurders;
- b) In verbinding met partners door de coördinerende en faciliterende rol inzichtelijk te maken;
- c) In verbinding met burger door een zichtbare en betrouwbare partner te zijn.

6. SPECIFIEKE BELEIDSDOELEN

6.1. INTEGRALE BRANDWEERZORG

In het algemeen gedeelte van het beleidsplan is onze ambitie geformuleerd. In dit deel van het beleidsplan presenteren wij de wijze waarop Brandweer Zuid-Limburg invulling wil geven aan deze ambitie. We beschrijven de benodigde doorontwikkeling van de brandweerorganisatie om risico's nog effectiever te voorkomen en verminderen en om incidenten effectief te kunnen blijven bestrijden.

6.2. ONZE AMBITIE

De kern van het bestaansrecht van het programma brandweezorg is het leveren van zo goed mogelijke proactieve, preventieve en volcontinue gegarandeerde repressieve brandweezorg voor de 16 gemeenten in Zuid-Limburg. De bestuurlijke ambitie is dat we met de staande organisatie onze wettelijke taken minimaal op een verantwoord niveau uitvoeren. Het programma brandweezorg dient dus op basis van stevige focus, prioritering en realistische doelstellingen te werken. Daarbij is het belangrijk is dat er een gedegen brandweerorganisatie staat die de bestuurlijke uitgangspunten en ambities kan waarmaken in de komende jaren.

Hoewel er veel technologische ontwikkelingen zijn die in de komende jaren ons werk waarschijnlijk eenvoudiger en anders gaan maken, maakt de mens nog steeds het verschil in onze organisatie. Voor onze ambitie zijn kwalitatief goede, vakkundige medewerkers en leidinggevenden de grootste succesfactor.

6.3. BESTUURLIJKE UITGANGSPUNTEN

Ons Algemeen Bestuur heeft in 2019 aanvullende middelen beschikbaar gesteld om een solide basis te bieden voor de invulling van brandweezorg. Bij de beschikbaar gestelde middelen is ook de afspraak gemaakt dat er ten aanzien van het programma brandweezorg een bestuurlijke discussie gevoerd wordt over de inrichting. Onderwerpen die daarbij aan bod dienen te komen zijn onder meer de gebiedsgerichte opkomsttijden, de rol van de brandweer/ veiligheidsregio na de implementatie van de Omgevingswet en de samenwerking met Chemelot. Daarnaast zijn er landelijke ontwikkelingen zoals de deeltijd-vrijwilligheid, de WNRA, de evaluatie van de wet veiligheidsregio en de energie transitie die invloed hebben op de taak en opgave van de brandweer.

6.4. ONZE KERNWAARDEN

De kernwaarden zijn beschreven in het algemene deel van het beleidsplan in paragraaf 3.2. De brandweer omarmt deze kernwaarden en maakt ze specifiek voor de eigen opgaven:

6.4.1. Verbinding & Vertrouwen

Deze kernwaarden gaan over de platformrol van de veiligheidsregio, in verbinding staan met partners en maatschappij, gekend, gevraagd en vertrouwd worden. Deze kernwaarde sluit volledig aan bij de rol van de veiligheidsregio vanuit de Omgevingswet. Specifiek thema voor de brandweer is paraatheid van de (vrijwillige) organisatie. De brandweer heeft haar roots in de lokale gemeenschap en is daarvan ook afhankelijk voor werving van vrijwilligers. Het vinden en binden van voldoende mensen die ook nog eens op de juiste tijden beschikbaar zijn, zal in toenemende mate een uitdaging worden.

6.4.2. Vakmanschap & Passie

Vakmanschap betekent binnen brandweezorg dat alle medewerkers beschikken over de juiste (specialistische) kennis en vaardigheden. Dit is een kernwaarde die van oudsher hoog in het vaandel van de brandweer staat. Onze medewerkers zijn in staat voor de aan hen opgedragen taken en werkzaamheden verantwoordelijkheid te dragen. Daar houdt het echter niet op. We staan SAMEN voor gegarandeerde brandweezorg en dat betekent dat onze medewerkers bereid en beschikbaar zijn om daar waar nodig ook verantwoordelijkheid te nemen voor onze collectieve opgaves en doelstellingen. In de toekomst worden deels andere taken en kennis van de brandweer verwacht. Denk daarbij aan voorbereiding op nieuwe risico's vanuit de energietransitie of de veranderende rol van onze adviseurs vanuit de Omgevingswet. Deze ontwikkelingen vragen om continue doorontwikkeling van het vakmanschap van alle onderdelen van de brandweer.

6.4.3. Informatie en kennis als basis

Informatiegestuurd werken is nodig om proactiever, sneller en risicogerichter te adviseren en kennis te delen met incidentbestrijding. Ook willen we leren door informatie over het voorkomen van incidenten te koppelen met wat we zien tijdens de bestrijding van incidenten.

6.4.4. Betrouwbaar

Brandweezorg levert diensten die een hoge betrouwbaarheid vergen. We zijn immers een belangrijk vangnet als al het andere heeft gefaald. Om betrouwbaar te kunnen blijven in de huidige, snelle veranderende maatschappij, moet de brandweer wendbaar zijn. Dit vereist meer dan ooit flexibele, vakkundige medewerkers die breed inzetbaar zijn. We staan samen voor gegarandeerde brandweezorg en dat betekent dat onze medewerkers bereid en beschikbaar zijn om verantwoordelijkheid te nemen voor onze collectieve opgaves en doelstellingen.

6.5. RISICOBEBEERSING

6.5.1. Waar staan we voor

Risicobebepaling richt zich op het voorkomen en beperken van incidenten en de mogelijke schadelijke gevolgen. Risico's zoals beschreven in het Provinciaal Risicoprofiel en het Brandweerrisicoprofiel beïnvloeden we op verschillende manieren:

6.5.2. Omgevingsvisie

Gemeenten stellen ieder een omgevingsvisie op: een strategische visie op het beschermen en ontwikkelen van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. De veiligheidsregio geeft de gemeenten vroegtijdig inzicht in de risico's en de mogelijkheden om deze te beïnvloeden. Hiermee kan de aandacht voor fysieke veiligheid in de omgevingsvisie gewaarborgd worden en kan de ambitie voor veiligheid worden meegenomen in de integrale afweging bij ontwikkelingen en innovaties.

6.5.3. Omgevingsplannen

Vanuit een waarborg voor fysieke veiligheid in de omgevingsvisie, realiseren we in de omgevingsplannen een ruimtelijke omgeving waarin de kans op een brand of andere calamiteiten is geminimaliseerd en de effecten adequaat kunnen worden bestreden. In de omgevingsplannen adviseren we vanuit een risicobenadering de gemeenten over het stellen van doelvoorschriften voor nieuwe risico's en bijzondere risico's. Tegelijkertijd helpen we de gemeenten met heldere regels voor veelvoorkomende situaties die vragen om voorspelbaarheid en duidelijkheid. De gemeenten vragen in een vroegtijdig stadium advies aan de veiligheidsregio. Een intensivering van de samenwerking tussen gemeenten en de veiligheidsregio leidt daarin tot een effectievere en efficiëntere verdeling van middelen en capaciteit en het verhogen van het veiligheidsniveau in het algemeen. In de beleidsplanperiode zal

VRZL het proces nader uitwerken op welke wijze haar adviserende rol bij een omgevingsplan zal worden vormgegeven.

6.5.4.Objectadvisering

Deze beïnvloedingsstrategie beslaat alle inspanningen die zijn gericht op het realiseren van een brandveilig object door middel van bouwkundige, installatietechnische of organisatorische voorzieningen. Een 'object' kan een gebouw zijn, een milieu-inrichting, maar ook een in tijd en plaats afgebakende activiteit (bijv. evenement). Door vroegtijdige betrokkenheid bij omgevingstafels geven we gemeenten en initiatiefnemers inzicht in risico's en oplossingen om deze risico's te beheersen. Bij objecten gerealiseerd onder Private Kwaliteitsborging wordt in een vooroverleg inzicht gegeven in de (on)mogelijkheden van repressief optreden. Via het opleverdossier wordt de essentiële informatie voor repressief optreden verkregen en ontsloten voor incidentbestrijding.

6.5.5.Toezicht en handhaving

Met het toezicht op naleving van vergunningsvoorschriften kan invloed uitgeoefend worden op het (brand)veilig gedrag van bedrijven en instellingen. We controleren op basis van wet- en regelgeving, maar leggen de nadruk op een risicogerichte aanpak. Met onze bevindingen stellen wij gemeenten en provincie in staat om weloverwogen beslissingen te nemen om onveilige situaties te voorkomen of op te lossen. Wij houden toezicht op basis van risico's tijdens de bouw, gedurende het gebruik, bij evenementen of naar aanleiding van meldingen of klachten.

6.5.6.Brandveilig ondernemen en leven

Een brandveilige samenleving is een taak van ons allemaal. Dat kunnen wij als brandweer niet al-leen. Daarbij hebben we de hulp van burgers, instellingen en bedrijven nodig. Samen kunnen we mensen bewuster maken van de risico's op brand en ze helpen bij het brandveiliger maken van hun leefomgeving. Dit noemen we 'Brandveilig ondernemen' en 'Brandveilig leven'.

6.5.7.Integraal Veiligheidsplan

Een (inhoudelijke) relatie met gemeenten wordt gevormd via het Integraal Veiligheidsplan (IVP) van de gemeente. De gemeente heeft de regie op het gebied van lokale veiligheid. Bijna alle gemeenten hebben een IVP waarin de doelen op het gebied van veiligheid staan. Fysieke veiligheid is over het algemeen één van de onderwerpen in het integraal veiligheidsplan (Kernbeleid Veiligheid 2017, VNG). Het IVP is dé kadernota voor veiligheidsbeleid waarmee de gemeente sturing geeft aan de lokale veiligheid. Verbinding tussen het IVP en het regionaal beleidsplan is daarom essentieel. Dit betekent dat er zowel bij de totstandkoming van het IVP als bij de totstandkoming van het regionaal beleidsplan sprake zal moeten zijn van onderlinge afstemming. De vertaling van relevante veiligheidsthema's zoals brandveiligheid, externe veiligheid en rampenbestrijding en crisisbeheersing naar concrete acties in IVP's staat nog in de kinderschoenen en zal in de komende beleidsperiode in samenspraak met het bevoegd gezag concreter worden uitgewerkt.

6.6. KANSEN EN ONTWIKKELINGEN

De beïnvloedingsstrategieën uit de vorige paragraaf zijn toekomstgericht en sluiten aan bij de ontwikkelingen en veranderingen in werkwijzen door de komst van de Omgevingswet. De bijbehorende verbreding van de werkzaamheden binnen risicobeheersing van toetser, controleur en voorlichter naar adviseur, consultant en kennismakelaar is en wordt ingezet en gaat in de komende beleidsplanperiode onverminderd door.

Kansen en ontwikkelingen zien we op de volgende onderwerpen:

6.6.1. Informatiegestuurd werken

Aansluitend op de ambitie van VRZL op het gebied van informatie en kennis, willen we data uit verschillende bronnen combineren, analyseren en omzetten in informatie. We geven inzicht in en duiding aan (nieuwe) risico's en inzicht in naleefgedrag. Vanuit de actuele inzichten zetten we de meest geschikte beïnvloedingsstrategie in om risico's te beperken. Concrete ontwikkelingen vanuit de Omgevingswet zijn de komst van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de gezamenlijke applicatie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het DSO is het landelijk digitale omgevings-loket waarin iedereen snel kan zien wat mag en wat niet volgens de Omgevingswet en de omgevingsplannen van de gemeente. In Limburg hebben veel gemeenten, de Regionale Uitvoeringsdienst, de veiligheidsregio en de provincie er voor gekozen zich bij de applicatie Squit 2020 aan te sluiten. Dit bevordert de uitwisseling van informatie.

6.6.2. Risicogerichte advisering

In evaluaties en landelijk beleid wordt de brandweer aanbevolen de omslag van regelgericht naar risicogericht werken voort te zetten. Deze aanbeveling nemen we vanuit risicobeheersing graag ter harte. Risicogerichte advisering maakt onderdeel uit van alle werkzaamheden van risicobeheersing. Door risicobeheersing te betrekken bij omgevingsvisies, omgevingsplannen en bij nieuwe initiatieven in het vooroverleg (de zogeheten omgevingstafel) maakt het belang van een veilige leefomgeving integraal onderdeel uit van een brede belangenafweging.

6.6.3. Branchegericht werken

Om de veiligheidsprestaties van bedrijven te verhogen, zet risicobeheersing samen met ketenpartners in op naleefgedrag per branche en de best passende beïnvloedingsstrategie. Hierdoor krijgen we meer inzicht in de naleving op risicovolle activiteiten per branche. Het toezicht en de inzet van verschillende toezichtinstrumenten wordt hierop toegespitst. We geven daar waar mogelijk ruimte aan branches om te werken met zelfscans en we werken aan bewustwording over de eigen verantwoordelijkheid en eigen invloed op (brand)veilig gedrag. Met deze activiteiten geven we gemeenten inzicht in het veiligheidsniveau in branches en houden we zicht op de risico's waar incidentbestrijding op voorbereid moet zijn.

6.6.4. Takenpakket risicobeheersing

De taken in het wettelijke takenpakket (zie bijlage 1) van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) zijn verplicht. Omdat het efficiënter is om bepaalde taken niet in elke gemeente afzonderlijk uit te voeren maar regionaal op te pakken, heeft het Algemeen Bestuur besloten tot een collectief pakket: dit betreft dus gemeentelijke taken die collectief aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg zijn opgedragen.

Onderstaand een overzicht van de wettelijke en niet-wettelijke adviestaken die de Veiligheidsregio Zuid-Limburg, onderdeel brandweerzorg, de komende beleidsperiode uitvoert.

Wettelijke adviestaken

- Brzo;
- Pro-actie en externe veiligheid/omgevingsveiligheid;
- Operationele informatievoorziening.

Niet-wettelijke adviestaken

- Advies vergunningverlening;

- Controle, toezicht en handhaving;
- Evenementen;
- Brandveilig leven;
- Brandweer risicoprofiel;
- Beleid en projecten;
- Samenwerking en afstemming.

Binnen de bestaande begroting van risicobeheersing wordt capaciteit deels anders ingezet om nieuwe producten te leveren. Daarnaast standaardiseren we waar mogelijk ons advies bij eenvoudige aanvragen om capaciteit vrij te maken voor de adviesrol bij complexe ontwikkelingen. Dit doen we in goed overleg met gemeenten en provincie.

6.7. VAKBEKWAAMHEID

6.7.1. Waar staan we voor

Preparatie richt zich erop alle voorbereidingen te treffen die nodig zijn om incidenten adequaat te kunnen bestrijden. Daarbij zijn met name de volgende vakgebieden te onderscheiden: de vakbekwaamheid van het personeel van incidentbestrijding en het beschikbaar hebben en onderhouden van materieel. Ook beheersmatig (in de koude werkzaamheden) willen we een lerende organisatie zijn.

6.7.2. Vakbekwaamheid

Het Regionaal Opleidingscentrum (ROC) verzorgt de brandweeropleidingen van manschappen en bevelvoerders en zorgt daarmee dat ons repressief brandweerpersoneel vakbekwaam wordt. Het ROC is landelijk gecertificeerd en daarmee ook gerechtigd om examens af te nemen. Met trainingen en oefeningen blijft ons personeel vakbekwaam. De oefenprogramma's worden op dit moment collectief aangeboden en omvatten een veelheid aan oefenthema's. Het Centrum voor Vakmanschap is ingericht en bewaakt de ontwikkelingen en beziet voortschrijdende technologieën en beoordeelt of en in welke mate aanpassingen aan het opleidings- of oefenprogramma noodzakelijk zijn. Om adequaat en bij de tijd te kunnen blijven opleiden en oefenen wordt in de beleidsplanperiode onder meer het ROC en het aanwezige stookpand gerevitaliseerd en aangepast aan de moderne eisen.

6.7.3. Materieel

Dit betreft aanschaf en onderhoud van het materieel en materiaal dat de brandweer nodig heeft om repressief op te treden. Brandweervoertuigen en gereedschappen, maar ook ademlucht en aan-schaf van kleding zijn zaken die tot het taakgebied horen. Zonder het technisch op orde zijn van benodigd materieel en materiaal kan de brandweer niet uitrukken of incidenten bestrijden. Aanschaf en onderhoud wordt onder meer door de betreffende servicecentra in overleg met team kaderstelling en inkoop verzorgd voor de gehele veiligheidsregio.

6.7.4. Vakbekwaamheid

Vakbekwaamheid zorgt dat de repressieve brandweerorganisatie opgeleid is voor en geoefend blijft op de toegewezen taken. Vakbekwaamheid is daarmee een belangrijke schakel om de brandweer-zorg te garanderen. De kansen en ontwikkelingen van vakbekwaamheid zijn verbonden aan die van incidentbestrijding: borgen van paraatheid door voldoende opleidingen te organiseren en borgen van deskundigheid op het vlak van complexe brandbestrijding en hulpverlening door gerichte opleidingen en trainingen voor de specialisten. De moderne vrijwilliger vraagt om vernieuwing van onderwijs: korte,

praktische opleidingen gericht op de basistaak. Dit is een ontwikkeling die zich voor een belangrijk deel op landelijk niveau afspeelt. VRZL heeft de ambitie hierin haar rol te pakken en pilots uit te voeren. Het ROC werkt intensief samen binnen de zes zuidelijke veiligheidsregio's. Onderwerp van gesprek in deze samenwerking is onder ander behoud van certificering in de toekomst. In de komende beleidsperiode onderzoekt het ROC wat daarvoor nodig is. De brandweer heeft voorts de ambitie om het oefenprogramma te ontwikkelen van kwantitatief naar kwalitatief beter aan te sluiten op de individuele en lokale behoeftes.

6.7.5. Operationele Informatievoorziening

Operationele informatievoorziening speelt een belangrijke rol in de ontsluiting van informatie vanuit risicobeheersing naar incidentbestrijding en vice versa. Afspraken in omgevingsplannen en -vergunningen en evenementenvergunningen over bluswatervoorziening en bereikbaarheid worden omgezet in operationele informatie in procedures en plannen.

6.7.6. Materieel

Voor vervanging van materieel blijven doelmatigheid en regionale standaardisering belangrijke uitgangspunten. We volgen wel ontwikkelingen. Op dit moment worden ingewikkelde branden bestreden met middelen die geschikt zijn voor reguliere gebouwbranden, maar niet altijd voor specifieke risico's of grote brandcompartimenten. De brandweer volgt de ontwikkelingen van nieuwe innovatieve technische middelen. Daarnaast krijgt de vergroening van het voertuigenpark aandacht (e-voertuigen, geen diesel waar mogelijk).

6.8. INCIDENTBESTRIJDING

6.8.1. Waar staan we voor

VRZL staat samen voor een gegarandeerde brandweezorg. Daarvoor hebben we brandweerposten ingericht en brandweermensen opgeleid. In het dekkingsplan staan de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de voorzieningen en maatregelen die de brandweer nodig heeft om aan de opkomsttijden te voldoen. Het dekkingsplan is opgenomen in de bijlagen.

Kansen en ontwikkelingen

6.8.2. Borgen van de paraatheid

We monitoren continu de paraatheid van de repressieve organisatie zodat we passende maatregelen kunnen nemen teneinde de paraatheid zo goed mogelijk te houden. Binnen VRZL maken we gebruik van veel vrijwillige posten met de beroepskazernes als gegarandeerde back-bone. Waar mogelijk integreren we vrijwilligers en beroeps in hybride bezettingen.

Elementen in de rechtspositie van de brandweervrijwilligers in Nederland zijn in strijd met normen uit Europese regelgeving. Landelijk worden 2 oplossingsrichtingen nader onderzocht. Om vrijwilligheid bij de brandweer te behouden, is een substantiële differentiatie nodig in onder andere taken en opleiding van de beroepsmatige en vrijwillige brandweermensen. Dit terwijl het huidige stelsel gebaseerd is op vrijwillig personeel met dezelfde opleiding en taken als beroepspersoneel. Een andere mogelijkheid zou kunnen zijn om alle vrijwilligers een deeltijd beroeps aanstelling aan te bieden. Beide oplossingsrichtingen hebben organisatorische, financiële en personele gevolgen. De omvang van deze gevolgen zijn echter moeilijk te voorspellen en dus nu nog onduidelijk. Deze ontwikkeling kan leiden tot een substantiële wijziging van het stelsel. Dit moet worden meegewogen in de scenario's voor een toekomstbestendige brandweezorg.

6.9. ONDERSTEUNING

De inhoudelijke programma's brandweezorg en C&R worden ondersteund door afdelingen P&O, Financiën en IA&F en een bureau bestuurs- en directieondersteuning.

6.9.1.1 Begroting neerzetten

Eenduidig sturen binnen de programma's van de veiligheidsregio vereist een gezamenlijke (werk)begroting. De begrotingen van de huidige programma's worden synchroon gemaakt met de ontwikkelingen binnen de organisatie en zullen samengebracht moeten worden tot één werkbegroting VRZL, waarin tevens helder is wie waarvoor gemandateerd is. Er wordt een eenduidige programmabegroting opgesteld die gekoppeld is aan formatieoverzichten, investeringsbegroting en de verplichtingenadministratie. Doel is om uiteindelijk een real-time dashboard te hebben die actuele inzichten en stuurinformatie geeft op basis van de financiële situatie van programma. Deze ontwikkelingen zijn ingezet en worden in de beleidsplanperiode gecontinueerd.

6.9.2. Scherpe en simpele jaarplanning uitwerken op inhoud en organisatie

VRZL zal in een hoog tempo haar ambities moeten waarmaken om de vele uitdagingen het hoofd te bieden. Meer dan voorheen dienen we ons realistische doelen te stellen door een stevige focus en scherpe prioritering. We moeten haalbare doelen stellen en verwachtingen van bestuur en partners goed managen. We zullen daartoe met een 'jaarplan in één oogopslag' elk jaar helder de doelen en focus neerzetten. Dit jaarplan wordt #SAMEN opgesteld. De doelen in het jaarplan vormen (samen met de begroting en HRM) de belangrijke ingrediënten in de overleggen van directie en teams.

6.9.3. Vitaal en veerkrachtig P&O-beleid

De werkgever-werknemer relatie is aan veranderingen onderhevig. Vaste contracten raken uit de mode, de nieuwe generatie werknemers wisselt sneller van baan, willen uitdaging, maatschappelijk relevant werk en ondersteuning van werk met goede technologie. Dit vergt een doorontwikkeling van de positie van P&O binnen VRZL. Willen we in de toekomst een aantrekkelijke werkgever blijven dan moeten we een steviger P&O-functie ontwikkelen ter ondersteuning van leidinggevenden en medewerkers. Beheersmatig willen we een lerende organisatie zijn en onze medewerkers faciliteren om hun werk beter te kunnen doen.

6.9.4. Warme lijn met OR

Eenduidige samenhang en structuur is belangrijk voor onze afdeling, maar ook voor de contacten met onze ondernemingsraad. In de afgelopen periode heeft de OR veel dossiers inhoudelijk met de WOR-bestuurder besproken. Door het verstevigen van een warme lijn tussen de directie van VRZL en de OR kunnen we elkaar beter helpen en sterker in positie brengen.

6.10. GHOR

In het algemeen gedeelte van het beleidsplan is onze ambitie geformuleerd. In dit deel van het beleidsplan presenteren wij de specifieke beleidsdoelen van de GHOR Zuid-Limburg, die invulling geven aan de ambitie van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

6.10.1. Wie is de GHOR?

De GHOR vertegenwoordigt de geneeskundige keten tijdens rampen en crisis en maakt waar nodig operationele keuzes. Om dit te kunnen doen worden risico's en relevante ontwikkelingen in beeld gebracht en worden ketenpartners en overheid geadviseerd over de best mogelijke voorbereiding. Uitgangspunt is het gezamenlijk optreden als één geneeskundige keten op het moment dat dit écht nodig is. Daarom is regie op de gezamenlijke voorbereiding en het onderhouden en verbeteren van een sterk netwerk en een volwassen onderlinge

informatievoorziening een dagelijks aandachtspunt voor de GHOR. Knelpunten en belangen die tijdens een ramp of crisis spelen in de geneeskundige keten worden via de GHOR onderdeel van de multidisciplinaire besluitvorming op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Hierbij heeft de GHOR als taak een actueel en gedeeld beeld van de situatie in de geneeskundige keten op te bouwen.

GHOR Zuid-Limburg is gepositioneerd onder de GGD en geeft invulling aan de wettelijke taken van de GHOR. De GHOR denkt en adviseert mee bij landelijke wetgeving en beleidsontwikkelingen en maakt een vertaalslag naar de dagelijkse realiteit van de geneeskundige partners.

6.10.2. Meer veiligheid & continuïteit van onze leefomgeving

De geneeskundige keten is volop in ontwikkeling. Deze ontwikkeling heeft een grote invloed op de continuïteit van de zorg. Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn:

- Zorgcoördinatie: één loket voor aanvragen (spoed)zorg.
- Transitie in de zorg, zorg dichtbij huis.
- Differentiatie binnen de ambulancezorg.
- Specialisatie en centralisatie van ziekenhuiszorg, minder locaties waar adequate traumazorg verleend kan worden.
- Druk op de zorg door vergrijzing en structurele en periodieke personeelstekorten.
- Toename van evenementen.
- Verregaande digitalisering en automatisering. Afhankelijkheid van nutsvoorzieningen en digitale infrastructuur.

Om in te spelen op deze toename van risico's richt de GHOR zich op de implementatie van de landelijke GHOR visie op zorgcontinuïteit. Hierbij is ook de groeiende samenwerking tussen de acute zorgpartners en Verpleeghuizen, Verzorgingshuizen en Thuiszorgorganisaties (VVT-sector) van belang.

Regionaal wordt hier komende beleidsperiode invulling aan gegeven door de implementatie van het Regionaal Beheersplan Zorgcontinuïteit en opschalingmatrix zorgcontinuïteit. Beide zijn ontwikkeld in een samenwerking tussen NAZL, GHOR Limburg Noord en Zuid-Limburg en hebben als doel de toegankelijkheid van de acute zorg (in bijzondere omstandigheden) in de regio te bewaken en te borgen door de regionale zorgcontinuïteit voor patiënten met een acute zorgvraag af te stemmen.

6.10.3. Flexibele, breed inzetbare crisisorganisatie

De GHOR is een vakbekwame crisisorganisatie met meetbaar verbeterde prestaties waar mono-planvorming ontwikkeld wordt en wordt bijgedragen aan multi-planvorming ter operationele voorbereiding, zoals risicocommunicatie.

In de prioriteringslijst van het provinciaal risicoprofiel staan diverse incidenttypes benoemd waarbij de geneeskundige keten primair aan zet is. Er wordt toegewerkt naar een flexibele opschaling binnen de crisisorganisatie van de GHOR, waarmee invulling wordt gegeven aan het regionaal crisisplan van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Flexibele opschaling biedt de mogelijkheid om proactief en flexibel de crisisstructuur in te vullen en daardoor effectiever in te spelen op een incident of crisis met een geneeskundige focus.

6.10.4. Expertise in verbinding

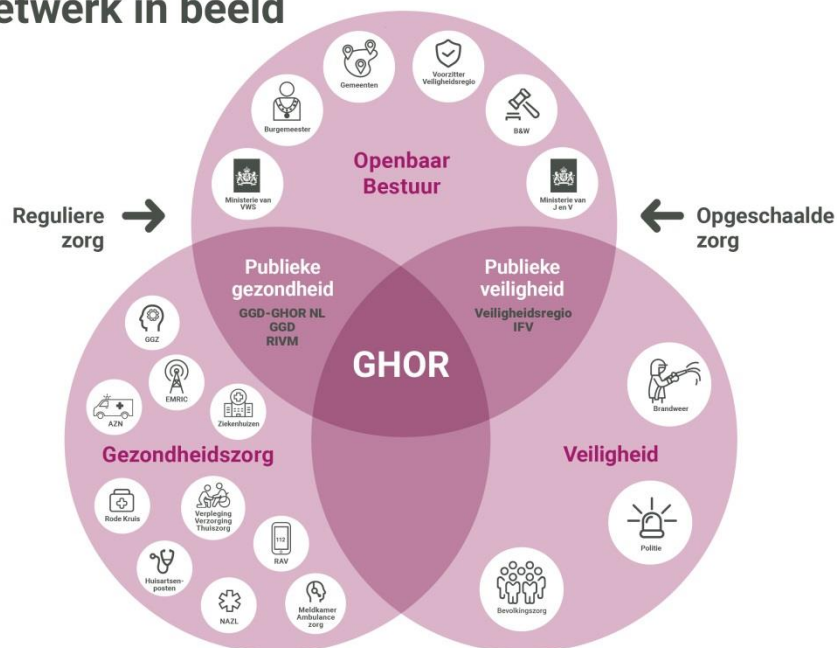
De GHOR heeft een regiefunctie binnen de geneeskundige keten. We hebben te maken met veranderende risico's (bijvoorbeeld het veranderende klimaat). De samenwerking en afstemming met partners dient dan ook continue onderhouden te worden. Andere thema's die hier bij spelen zijn:

- Doorontwikkeling accountmanagement: Onderhouden en vernieuwen van afspraken met ketenpartners in het licht van ontwikkelingen die in het zorglandschap spelen. Bijvoorbeeld de verbinding kort houden met de Meldkamer Ambulancedienst bij veranderende dienstverlening.
- Risicogericht en proactief adviseren.

- Implementatie landelijke veldnorm voor evenementenzorg en andere ontwikkelingen op het gebied van evenementenhulpverlening.
- Versterken Euregionale samenwerking.
- Positionering van de Directeur Publieke Gezondheid
- Nauwe samenwerking met het Netwerk Acute Zorg Limburg (NAZL), het Veiligheidsbureau, de GGD Zuid-Limburg en de GHOR Limburg Noord.
- Het verbinden van evaluatieprocessen.

Informatiemanagement krijgt een steeds grotere rol van betekenis. De GHOR wil in een vroeg stadium relevante informatie voor de geneeskundige keten duiden en delen, zodat ketenpartners, nog voordat er sprake is van een ramp of crisis, kunnen acteren op basis van deze informatie. Dit betekent dat de GHOR zich gaat richten op informatie gestuurd werken en onderzoek gaat doen naar een 24-uurs informatiepositie waarbij zij als procesmanager van informatiemanagement aan de slag gaat.

Netwerk in beeld

7. BIJLAGEN

7.1. WETTELIJKE TAKEN

Een grondslag voor de adviestaken van risicobeheersing is gelegd in de Wet veiligheidsregio's en (na de inwerkingtreding van de Omgevingswet) in het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Omgevingsbesluit:

Wet veiligheidsregio's:

artikel 10 lid b:

b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;

artikel 14 lid 2, sub e:

e. een beschrijving van de niet-wettelijke adviesfunctie, bedoeld in [artikel 10, onder b](#);

artikel 25 lid e:

e. het adviseren van andere overheden en organisaties op het gebied van de brandpreventie, brandbestrijding en het voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen.

Besluit kwaliteit leefomgeving:

artikel 5.2 lid 1:

1. In een omgevingsplan wordt voor risico's van branden, rampen en crises als bedoeld in artikel 10, onder a en b, van de Wet veiligheidsregio's, rekening gehouden met het belang van:

- a. het voorkomen, beperken en bestrijden daarvan;
- b. de mogelijkheden voor personen om zich daarbij in veiligheid te brengen; en
- c. de geneeskundige hulpverlening, bedoeld in artikel 1 van de Wet veiligheidsregio's.

Omgevingsbesluit:

Art. 3.25:

Het bestuur van de veiligheidsregio op het grondgebied waarvan een milieubelastende activiteit geheel of in hoofdzaak plaatsvindt, is adviseur voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor zover de aanvraag betrekking heeft op een milieubelastende activiteit als bedoeld in bijlage III, onder 1.

Wettelijke taken en bevoegdheden veiligheidsregio

<i>Veiligheid</i>
• Risico's van branden, crises en rampen in kaart brengen • Bevoegd gezag adviseren over de risico's van branden, crises en rampen, zoals bepaald in de wet of het beleidsplan • B&W adviseren over brandweezorg • Crisisbeheersing en risicobestrijding organiseren en voorbereiding op bestrijding van branden • Het instellen en in stand houden van een brandweer • Het instellen en in stand houden van een GHOR • Gemeenschappelijk materieel aanschaffen en beheren • Het instandhouden van de informatievoorziening binnen de veiligheidsregio en relevante andere partners
Art. 10 Wvr

Specifieke taken

De Wet en het Besluit veiligheidsregio's is niet uitputtend in de taakbeschrijving van de veiligheidsregio. Hieronder zijn de belangrijkste taken opgesomd die afgeleid zijn van de wet en via expliciete besluiten c.q. de programmabegroting zijn toebedeeld aan de veiligheidsregio. Het betreft:

- Programma brandveilig leven;
- Evenementenadvisering;
- Brandonderzoek;
- Aansluiting en adviseren bij lokale en regionale 'risicodialogen' voor risico's waarbij advisering en voorbereiding niet wettelijk verplicht is.

7.2. PROVINCIAAL RISICOPROFIEL

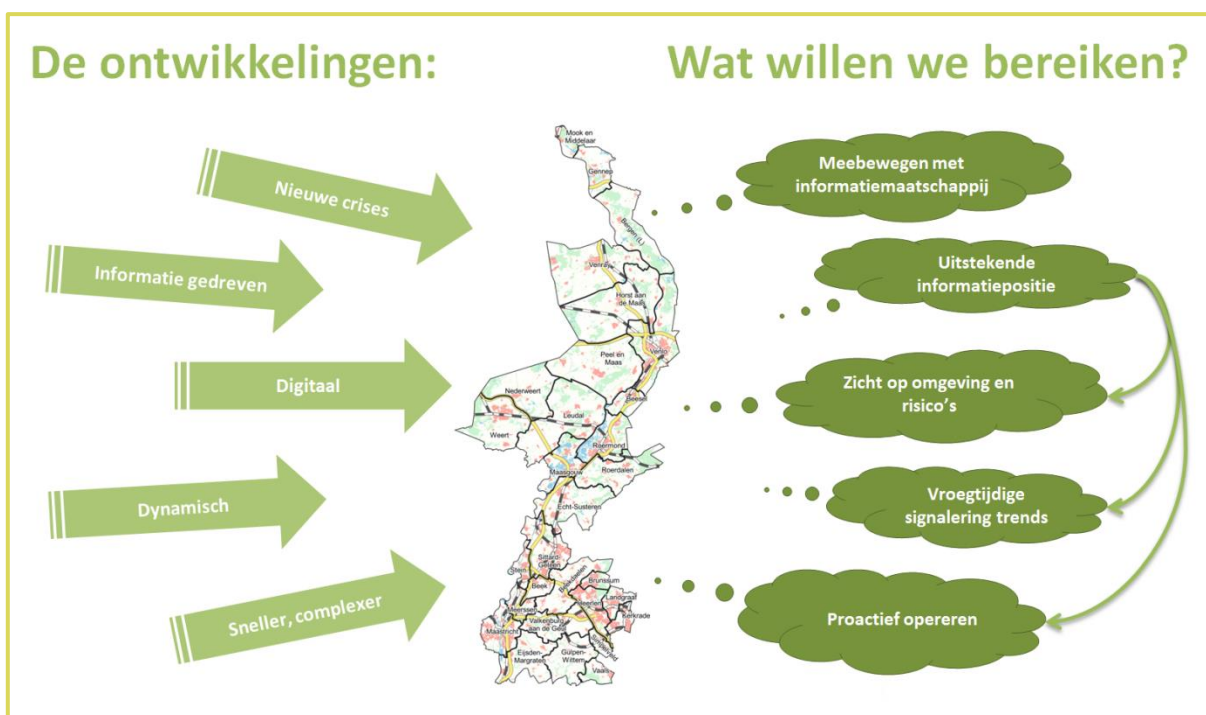
7.3. OPERATIONELE PRESTATIES

7.4. INFORMATIEPARAGRAAF

7.4.1.I-Taak en ontwikkelingen

De veiligheidsregio's zijn wettelijk verantwoordelijk voor het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening tussen de diensten die betrokken zijn bij incidentbestrijding, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Tevens dient uitvoering gegeven te worden aan het Besluit veiligheidsregio's (Bvr), waarin wat betreft het informatiemanagement voor de onderdelen van de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing normen en prestatie-eisen zijn gesteld.

Los van deze wettelijke taak is in de afgelopen beleidsperiodes steeds duidelijker geworden dat een gedegen informatiemanagement in de volle breedte van de taken van de veiligheidsregio één van de belangrijkste dragers is voor een effectieve en efficiënte taakuitvoering op lange termijn. Ontwikkelingen voltrekken zich steeds sneller. Nieuwe technologieën bieden kansen, ook als het gaat om het vergroten van veiligheid. Tegelijkertijd schept dit ook verwachtingen; we zullen als veiligheidsdienst gelijke tred moeten houden met de snelheid van de maatschappij die wij dienen en tevens betrouwbaar moeten zijn. De slimme inzet van data, informatie en technologie blijft de komende beleidsperiode dus cruciaal.

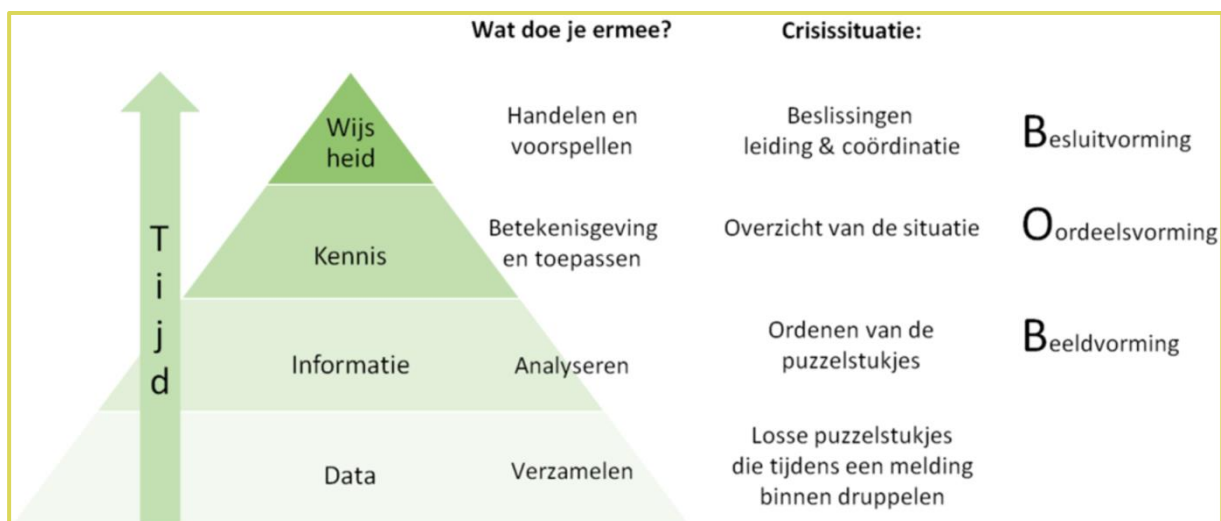

7.4.2. Visie en uitgangspunten

Als we informatievoorziening beschouwen als drager van de veiligheidsorganisatie, dan kunnen we daaraan een aantal kenmerken verbinden. Een drager is randvoorwaardelijk voor andere elementen van het construct waar deze deel van uitmaakt. Om dat te bereiken moet een drager zelf ook aan een aantal voorwaarden voldoen; hij moet een goed fundament hebben, goed gepositioneerd zijn, en voldoende stevig en betrouwbaar zijn. Op basis van deze kenmerken definiëren we hier onze visie en uitgangspunten voor de doorontwikkeling van informatiemanagement in de veiligheidsregio in de komende periode.

7.4.3. Fundament

Het doorontwikkelen van onze informatievoorziening -of beter gezegd: het leren om informatie-gestuurd te werken- begint bij het gestructureerd verzamelen van data, maar betreft ook beheer en techniek, en het (leren) analyseren en toepassen van informatie en kennis. Deze ontwikkeling vraagt organisatiebreed het nodige van mensen, processen, techniek en netwerk. Dat vraagt daarmee ook éénduidig opdrachtgeverschap in de organisatie. Informatiegestuurd werken moet een breed gedragen strategisch speerpunt van de organisatie zijn. Alleen zo kan geborgd worden dat resources gericht kunnen worden vrijgemaakt en ingezet.

7.4.4. Positionering en rol

Waar de wet informatievoorziening vooral benadert vanuit de rol in de crisisorganisatie, willen we hier vooral benadrukken dat dit begint in de 'reguliere' organisatie van de veiligheidsregio. We willen namelijk ook graag adviseren op basis van actuele risico- en omgevingsdata. We willen plannen beoordelen op basis van actuele situatietekeningen en omstandigheden. We willen proactief besluiten en reageren op potentiële dreigingen of incidenten. Uiteindelijk willen we ook informatiegestuurd leren en verbeteren. En dat allemaal binnen de juiste kaders met betrekking tot continuïteit, privacy en security.

Dat raakt de hele organisatie en de hele veiligheidsketen, waarbij we naar onze partners toe vooral de rol van 'informatieknooppunt' willen vervullen. De grote bulk aan data hebben wij namelijk niet zelf in huis, en omgekeerd hebben ook onze partners en de maatschappij een veiligheidsinformatiebehoefte waarvoor wij het logische aanspreekpunt vormen. Omdat beide Veiligheidsregio's in het Limburgse gekozen hebben om zoveel mogelijk samen te werken en ook de strategische partners voor een groot deel dezelfde zijn, is samenwerking op het vlak van informatievoorziening een voor de hand liggend uitgangspunt.

7.4.5. Stevigheid en betrouwbaarheid

Los van de programmatische ontwikkeling zal er in de organisatie een voldoende stevige basis gecreëerd moeten worden om deze ontwikkeling structureel te ondersteunen. Dat betreft een stukje de 'klassieke ICT' in de organisatie, voor zover wij zelf in technische faciliteiten (servers, databases, applicaties) voorzien. De nadruk zal echter meer en meer verschuiven naar

- het verzamelen, koppelen en beheren van data en de benodigde afspraken daaromtrent (datamanagement)
- het analyseren en ontsluiten van (geografische) data (data-analyse, geo-expertise)
- de zorg voor veiligheid en continuïteit van de informatievoorziening
- gebruikersbeheer en structurele vertaling van gebruikerswensen en inbedding van nieuw ontwikkelde informatievoorziening in de werkprocessen (functioneel beheer)
- aansluiting op / samenwerking met partners voor complexere doorontwikkeling, kennis en innovatie

In de operationele setting vertaalt dit zich naar een volwaardige bezetting van een sectie c.q. back-office informatie, met vakbekwame medewerkers die dit taakveld ook vanuit hun reguliere functie goed beheersen. De data, beveiliging en redundantie die benodigd zijn, worden vanuit voorgaande in de reguliere organisatie al georganiseerd. De capaciteiten m.b.t. ad-hoc verzamelen en ontsluiten, geo-expertise, analyse en advies dienen ook operationeel voor elk team multidisciplinair geborgd te zijn.

7.4.6. Ambitie 2023

Onze ambitie voor 2023 is als volgt samen te vatten:

Wij zetten in werkprocessen in de Veiligheidsregio's in Limburg structureel I-mensen, informatie, technologie en kennisnetwerken in om de stap te maken van reageren naar proactief adviseren en uiteindelijk voorspellen. Dat doen we op basis van permanent beschikbare en actuele veiligheids- en gezondheidsinformatie, waarmee we tevens partners en maatschappij van deze informatie voorzien. Zo vergroten we de veiligheid en gezondheid in Limburg.

Deze ambitie betreft de veiligheidsregio in brede zin: Crisisbeheersing, brandweer, GHOR en meldkamer, en de werkprocessen van analyse en advisering tot operationeel optreden en leren.

7.4.7. Ontwikkelen structurele I-capaciteiten

Binnen de veiligheidsregio's is in 2023 een beweging gemaakt om capaciteiten te bundelen, te expliciteren en wellicht bestaande capaciteiten c.q. kennis om te buigen naar een volwaardige ondersteuning op het gebied van datamanagement, geo-expertise, analyse en beheer van data, techniek en functionaliteit.

Daarmee verbetert de aansluiting op nieuwe technologische ontwikkelingen, wordt het expertisenetwerk vergroot en versterkt, en kan de relevante ondersteuning geleverd worden om informatiegestuurd werken structureel waar te kunnen maken.

7.4.8. Ontwikkelen tot informatieknooppunt

Met onder meer het al gestarte traject VIC als drager / initiator hebben we in 2023 de veiligheidsregio ontwikkeld tot informatieknooppunt voor veiligheidsinformatie voor zowel de professional als de burger (al of niet via de risicokaart).

We werken daarvoor samen met onze partners en zijn verbonden aan andere ontwikkelingen, zoals I-room en RTIC (politie), Witte Kaart (GHOR) gegevenshuizen en smart-City's (gemeenten), publiek-private kennisinstituten (Zuid6-netwerk, campussen), de doorontwikkeling van de risicokaart (Provincies) en doorontwikkeling van landelijke initiatieven (zoals geo4OOV, informatieronde, doorontwikkeling LCMS).

7.4.9. Doorontwikkeling operationele informatievoorziening

In 2023 is operationele informatievoorziening zeer nauw verbonden met de dagelijkse informatievoorziening. De netcentrische systemen worden meer in de dagelijkse organisatie gebruikt c.q. gevoed. De groep sleutelfunctionarissen in dit proces is mede geworven en geselecteerd c.q. bijgeschoold op I-competenties, is relatief klein en mede door het dagelijks informatiegestuurde werken meer vakbekwaam. Deze vakbekwaamheid wordt ook op peil gehouden door regelmatige training en bijscholing in nauwe samenwerking met leiding en coördinatie en crisiscommunicatie. Waar mogelijk vullen we informatiefuncties op de schaal van Limburg gezamenlijk in (voor de Calamiteiten-Coördinator reeds een feit).

Vanuit de dagelijkse organisatie vindt een vloeiende opschaling plaats naar operationeel informatiemanagement op basis van continue analyse van risico- en omgevingsinformatie of voorspellingen. De Caco fungeert daarin als 'startmotor'. Opschaling is vraaggericht, variërend van een ondersteunend functionaris op afstand tot een multidisciplinair scenarioteam dat analyses maakt op basis van beschikbare informatie. Crisisfaciliteiten zijn voorzien om een sectie informatie te kunnen huisvesten en faciliteren.

7.4.10. Kennis & beleid continuïteit, security en privacy

In 2023 heeft de bescherming van onze eigen systemen en borging van onze eigen continuïteit hoge prioriteit. Daarnaast hebben de Veiligheidsregio's in Limburg een platformrol bij cyber(gevolg)bestrijding. Om deze rollen te kunnen waarmaken, is geïnvesteerd in de vergroting van kennis op het gebied van cyber security en cyberresilience.